

**Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі**

2012 жылғы 31 желтоқсанда
аяқталған жыл үшін
шоғырландырылған қаржылық
есептілік

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлар есебі	
Пайда мен шығын жөніндегі шоғырландырылған есеп	5
Жиынтық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есеп	6
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есеп	7
Ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есеп	8-9
Капиталдағы өзгерістер жөніндегі шоғырландырылған есеп	10-13
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	14-83

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі
шектеулі серіктестік
050051 Алматы, Достық д-лы 180,
Тел./факс 8 (727) 298-08-98, 298-07-08

Тәуелсіз аудиторлар есебі

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасына

Біз 2012 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есеп және сол күні аяқталған жылғы пайда мен шығын жөніндегі шоғырландырылған есеп және жиынтық кіріс, капиталдағы өзгерістер туралы және ақша қаражатының қозғалысы жөніндегі шоғырландырылған есептер, сондай-ақ есеп саясатының негізгі қағидаларының қысқаша шолуынан және басқа да түсіндірме ақпараттан тұратын ескертулер қамтылған Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі, «Ұлттық Банк») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Ұлттық Банк басқармасының шоғырландырылған қаржылық есептілікті даярлануына жауапкершілігі

Көрсетілген қаржылық есептіліктің «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында жазылғандай даярлануына және ұсынылуына, сондай-ақ, Компанияның аталмыш шоғырландырылған қаржылық есептілік келеңсіз әрекеттер мен қателіктер жіберуінің салдарынан орын алатын маңызды ауытқушылықтарсыз даярлануын қамтамасыз ететін ішкі бақылау жүйесінің ұйымдастырылуына Ұлттық Банк басқармасы жауапты.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің жауапкершілігіміз өткізген аудитіміздің негізінде көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептілік жөніндегі пікірімізді білдіруге негізделеді. Біз аудитті Халықаралық аудиттің стандарттарына сай өткіздік. Осы стандарттар бізден этикалық нормаларды сақтауымызды, сондай-ақ, аудитті қаржылық есептілікте айтарлықтай ауытқушылықтары жоқ екендігіне саналы сенімділікте болатындай жоспарлап, өткізуді талап етеді.

Аудит сандық мәліметтерді және шоғырландырылған қаржылық есептілікте келтірілген жаңа мәліметтердің ашылуын растайтын аудиторлық дәлелдердің алынуын көздейтін ресімдемелердің өткізілуін қамтиды. Ресімдеменің таңдалуы келеңсіз әрекеттер мен қателіктерге жол берудің салдарынан орын алған, айтарлықтай ауытқушылықтардың болу тәуекелін бағалауға негізделетін аудитордың талқылауына қарасты. Осы тәуекелге баға беру барысында аудитор ішкі бақылау жүйесінің пәрменділігі жөнінде пікір айту мақсатында емес, сәйкес аудиторлық ресімдемелерін таңдау мақсатында, қаржылық есептіліктің рас даярлануы мен ұсынылуын қамтушы ішкі бақылау жүйесін қарастырады. Аудит, сондай-ақ, қабылданған есепке алу саясатының тиімділігін бағалау мен жетекшілік көздейтін баға беру көрсеткіштерінің негізділігіне, сонымен қатар, жалпы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ұсынылуына баға береді.

Біздің ойымызша, аудит барысында алынған дәлелдемелер аталмыш шоғырландырылған қаржылық есептілік жөнінде өз пікірімізді білдіруімізге жеткілікті дәрежеде негіз бола алады.

Пікір

Біздің пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік Ұлттық Банктің 2012 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күні аяқталған жылғы оның қызметінің нәтижелерін және жылдық ақша қаражатының қозғалысын барлық жағынан рас мәлімдейтін, «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының талаптарын орындау мақсатында, басқарма айқындаған 2 ескертуде сипатталған қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттарына сай құрылған.

Басқа да аспектілер

Ұлттық Банктің 2011 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша және осы уақытта аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін басқа аудиторлар жүргізген және 2012 жылдың 15 наурызында осы қаржылық есептілікке қатысты сөзсіз-оң пікірін білдірген.

Ирматов Р.И.
Қазақстан Республикасының
сертификаты бар аудиторы,
Аудитордың Біліктілік куәлігі
№. МФ-0000053, 2012 жылдың 6 қаңтарында
берілген

«КПМГ Аудит» ЖШС

Аудиторлық қызметпен айналысуға Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі 2006 жылғы 6 желтоқсанда берген № 0000021 мемлекеттік лицензия

Нигай А.Н.
«КПМГ Аудит» ЖШС Бас директоры,
Жарғы негізінде іс-әрекет жасайды

2013 жылдың 15 наурызы

	Ескерту	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Пайыздық кірістер	4	70,875,297	84,537,450
Пайыздық шығыстар	4	(8,608,108)	(17,280,189)
Таза пайыздық кіріс		62,267,189	67,257,261
Комиссиялық кірістер	5	9,977,205	7,759,672
Комиссиялық шығыстар	6	(651,801)	(670,529)
Таза комиссиялық кіріс		9,325,404	7,089,143
Кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан түскен таза пайда	7	10,836,772	2,462,080
Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен операциялардан түскен таза пайда	8	7,059,042	2,156,653
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялардан болған шығын	22	(15,170,270)	-
Қауымдасқан ұйымдардан түскен кіріс		119,590	128,475
Басқа да операциялық кірістер, нетто	9	4,745,632	4,836,817
Операциялық кірістер		79,183,359	83,930,429
Құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру/(есептеу)	10	1,775,893	(5,631,516)
Банкноттар мен монеталарды шығаруға жұмсалған шығыстар	11	(8,915,829)	(5,723,705)
Тысқары ұйымдарды қаржыландыру	12	(182,017)	(1,315,655)
Қызметкерлерге арналған шығыстар	13	(17,929,143)	(13,426,180)
Амортизация және тозу		(2,314,493)	(1,778,692)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	14	(5,714,907)	(5,123,387)
Салық салынғанға дейінгі пайда		45,902,863	50,931,294
Табыс салығы бойынша шығыс	15	(1,433,185)	(1,012,000)
Бір жылдағы пайда		44,469,678	49,919,294
Мыналарға тиесілі пайда/(шығын):			
- Ұлттық Банктің меншік иелеріне		44,474,558	49,735,109
- бақыламайтын акционерлерге		(4,880)	184,185
Бір жылдағы пайда		44,469,678	49,919,294

5 – 83-беттер аралығында берілген Шоғырландырылған қаржылық есептілікті Ұлттық Банктің Басқармасы 2013 жылғы 15 наурызда мақұлдаған:

Марченко Г.А.
Төраға

Рахметова С.К..
Бас бухгалтер

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Бір жылдағы пайда	44,469,678	49,919,294
Табыс салығы шегерген басқа да жиынтық кіріс		
Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен таза пайда	92,359,477	(8,605,013)
Бағалы металдарды қайта бағалаудан түскен таза пайда	44,694,546	48,384,527
Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв:		
- әділ құнның таза өзгеруі	(9,093,464)	16,284,203
- пайданың немесе шығынның құрамына ауыстырылған әділ құнның өзгеруі	(7,059,042)	(2,156,653)
- пайданың немесе шығынның құрамына ауыстырылған құнсыздану	-	5,628,451
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	-	2,113,025
Жыл ішіндегі, табыс салығы шегерген басқа да жиынтық кіріс	120,901,517	61,648,540
Бір жылдағы жиынтық кірістің жиынтығы	165,371,195	111,567,834
Мыналарға тиесілі жиынтық кірістің/(шығынның) жиынтығы:		
- Ұлттық Банктің меншік иелеріне	165,376,075	111,383,649
- бақыламайтын акционерлерге	(4,880)	184,185
Бір жылдағы барлық жиынтық кіріс	165,371,195	111,567,834

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

Ескерту	2012 ж.	2011 ж.
	мың теңге	мың теңге
АКТИВТЕР		
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	9,969,355	21,081,881
Алтын	17 926,815,525	616,010,770
Банктердегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	18 735,238,828	432,668,712
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	19 302,392,225	5,041,013
Кері РЕПО мәмілелері	20 578,002,980	430,976,777
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	21 2,636,135,268	3,610,643,944
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	22 56,155,772	-
Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	41 186,770	810,037
Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер	23 39,114,304	35,410,359
Ағымдағы салық активі	192,814	1,007,631
Кейінге қалдырылған салық активі	86,489	112,867
Басқа да активтер	24 10,686,518	11,451,424
Активтердің жиынтығы	5,294,976,848	5,165,215,415
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Айналыстағы ақша	25 1,737,000,230	1,548,493,471
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	26 1,010,832,334	992,488,222
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	19 269,103	4,267,768
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	27 606,710,642	473,186,260
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	28 177,848,958	129,617,516
Клиенттердің шоттары	29 359,938,341	480,120,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	30 168,354,440	493,710,935
Кепілдік беру қорларының резервтері	31 97,661,126	73,458,067
Ағымдағы салық міндеттемелері	36,663	50,304
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	1,249,460	956,871
Басқа да міндеттемелер	32 5,787,279	5,844,250
Міндеттемелердің жиынтығы	4,165,688,576	4,202,194,282
КАПИТАЛ		
Жарғылық капитал	33 20,000,000	20,000,000
Резервтік капитал	33 188,436,214	156,287,842
Жалпы банктік тәуекелдерді жабуға арналған резерв	33 19,277,457	13,201,628
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудан болған резерв	11,694,253	17,071,875
Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалаудан болған резерв	4,733,015	20,885,521
Шетел валютасын және бағалы металдарды қайта бағалаудан болған резерв	790,762,617	653,708,594
Бөлінбеген пайда	93,493,652	81,865,673
Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капиталдың жиынтығы	1,128,397,208	963,021,133
Бақыламайтын акционерлердің үлесі	891,064	-
Капиталдың жиынтығы	1,129,288,272	963,021,133
Барлық міндеттемелер және капитал	5,294,976,848	5,165,215,415

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Салық салынғанға дейінгі таза пайда	45,902,863	50,931,294
<i>Мыналарға түзетулер:</i>		
Амортизацияға және тозуға	3,684,161	2,629,590
Қаржы құралдары бойынша құнсызданудан болған шығынды (қалпына келтіру)/есептеу	(1,805,122)	5,631,516
Негізгі құрал-жабдықтардың шығынға жазылуынан және теріс қайта бағалануынан болған шығын	202,637	283,152
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконтты амортизациялауға	6,211,727	12,457,544
Сату үшін қолда бар активтер бойынша сыйлықақыны амортизациялауға	28,769,347	33,259,091
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша өткізілмеген шығын	(11,141,912)	(773,245)
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялардан болған шығын	15,170,270	-
Басқа да операциялық кіріс	(100,167)	-
Қауымдасқан ұйымдардан түскен кіріс	(119,590)	(128,475)
Операциялық активтердегі және міндеттемелердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен ақша қаражатының түсуі	86,774,214	104,290,467
Операциялық активтердің (ұлғаюы)/азаюы		
Алтын	(266,110,209)	(117,411,836)
Банктердегі және қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	60,947,242	(45,578,785)
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	(125,482,990)	50,784
«Кері репо» мәмілелері	(145,326,100)	34,986,477
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	866,760,208	(482,858,487)
Басқа да активтер	948,859	(4,693,994)
Операциялық міндеттемелердің ұлғаюы/(азаюы)		
Айналыстағы ақша	188,506,759	241,996,870
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	4,617,839	(1,635,473)
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	(4,264,654)	(4,327,106)
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	133,524,382	349,758,494
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	48,197,492	(73,716,298)
Клиенттердің шоттары	(120,303,352)	9,728,694
Кепілдік беру қорларының резервтері	21,030,734	18,967,587
Басқа да міндеттемелер	(62,895)	2,011,515
Табыс салығын төлегенге дейін операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсуі	749,757,529	31,568,909
Төленген табыс салығы	(313,894)	(1,279,471)
Операциялық қызметтен ақша қаражатының түсуі	749,443,635	30,289,438

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	(70,127,892)	-
Негізгі құрал-жабдықтарды және материалдық емес активтерді сатып алу	(8,111,451)	(6,221,145)
Негізгі құрал-жабдықтарды және материалдық емес активтерді өткізуден түскен түсімдер	565,084	705,387
Ақша қаражатын инвестициялық қызметте пайдалану	(77,674,259)	(5,515,758)
ҚАРЖЫ ҚЫЗМЕТІНЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	856,251,441	2,965,564,404
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(1,187,819,663)	(3,370,735,416)
Алынған ақша қаражатын және бақыламайтын акционерлердің үлесін шегер отырып, еншілес ұйымды сатып алу	100,278	(1,694,849)
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатын пайдалану	(331,467,944)	(406,865,861)
Ақша қаражатының және оның баламаларының таза ұлғаюы/(азаяуы)	340,301,432	(382,092,181)
Валюта бағамдары өзгерістерінің ақша қаражатының және оның баламаларының шамасына ықпал етуі	1,530,374	(4,317,051)
Кезең басындағы ақша қаражаты және оның баламалары	287,594,368	674,003,600
Кезең соңындағы ақша қаражаты және оның баламалары (16-ескерту)	629,426,174	287,594,368

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде сату үшін қолда бар нақты қаржылық активтері өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын алынған қаржы құралдарын өтеу мақсатында 157,326,735 мың теңге көлемінде көшірілген жағдайлар болды.

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде төленген және алынған пайыздардың сомасы тиісінше 8,616,770 мың теңге және 74,149,459 мың теңге құрады.

2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде төленген және алынған пайыздардың сомасы тиісінше 17,362,406 мың теңге және 85,317,109 мың теңге құрады.

мың теңге	Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капитал									
	Жарғылы қ капитал	Резервтік капитал	Жалпы банк тәуекелде- рін жабуға арналған резерв	Негізгі құрал- жабдықтар- ды қайта бағалаудан резерв	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв	Шетел валютасын және бағалы металдарды қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы	Бақыла- майтын акционер- лердің үлесі	Барлық капитал
2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық Барлық жиынтық кіріс	20,000,000	133,331,094	10,153,302	15,210,315	1,110,145	613,929,080	54,68	848,386,348	4,761,800	853,148,148
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	-	-	49,72	49,735,109	184,185	49,919,294
Басқа да жиынтық кіріс										
Шетел валютасын бағалаудан түскен таза пайда	-	-	-	-	-	(8,605,013)	-	(8,605,013)	-	(8,605,013)
Бағалы металдарды қайта бағалаудан түскен таза пайда	-	-	-	-	-	48,384,527	-	48,384,527	-	48,384,527
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	-	16,284,203	-	-	16,284,203	-	16,284,203
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған таза өзгеруі	-	-	-	-	(2,156,653)	-	-	(2,156,653)	-	(2,156,653)
Пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған құнсызданудан болған шығын	-	-	-	-	5,628,451	-	-	5,628,451	-	5,628,451
Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалау	-	-	-	2,113,025	-	-	-	2,113,025	-	2,113,025
Барлық басқа да жиынтық кіріс	-	-	-	2,113,025	19,756,001	39,779,514	-	61,648,540	-	61,648,540
Бір жылдағы жиынтық кірістің жиынтығы	-	-	-	2,113,025	19,756,001	39,779,514	49,72	111,383,649	184,185	111,567,834

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капитал										
	Жарғылық капитал	Резервтік капитал	Жалпы банк тәуекелдерін жабуға арналған резерв	Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудан резерв	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв	Шетел валютасын және бағалы металдарды қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы	Бақыламайтын акционерлердің үлесі	Барлық капитал
Шығу және амортизация кезінде қайта бағалау құнының резервін көшіру	-	-	-	(251,465)	-	-	251,4	-	-	-
Меншік иелерімен жүргізілген, капиталдың тікелей құрамында көрсетілген операциялар:										
Бақыламайтын акционерлердің үлесін сатып алу (41-ескерту)	-	-	841,473	-	19,375	-	2,36	3,24	(4,945,985)	(1,694,849)
Резервтік капиталды және жалпы банктік тәуекелді жабу резервін толықтыру	-	22,956,748	2,206,853	-	-	-	(25,16)	-	-	-
Меншік иелерімен операциялардың жиынтығы	-	22,956,748	3,048,326	-	19,375	-	(22,77)	3,24	(4,945,985)	(1,694,849)
2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	20,000,000	156,287,842	13,201,628	17,071,875	20,885,521	653,708,594	81,86	963,01	-	963,021,133

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капитал

мың теңге	Жарғылық капитал	Резервтік капитал	Жалпы банк тәуекелдерін жабуға арналған резерв	Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудан резерв	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв	Шетел валютасын және бағалы металдарды қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы	Бақыламайтын акционерлердің үлесі	Барлық капитал
2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	20,000,000	156,287,842	13,201,628	17,071,875	20,885,521	653,708,594	81,865,673	963,021,133	-	963,021,133
Барлық жиынтық кіріс										
Бір жылдағы пайда	-	-	-	-	-	-	44,474,558	44,474,558	(4,880)	44,469,678
Басқа да жиынтық кіріс										
Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен таза пайда	-	-	-	-	-	92,359,477	-	92,359,477	-	92,359,477
Бағалы металдарды қайта бағалаудан түскен таза пайда	-	-	-	-	-	44,694,546	-	44,694,546	-	44,694,546
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының таза өзгеруі	-	-	-	-	(9,093,464)	-	-	(9,093,464)	-	(9,093,464)
Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің әділ құнының пайда немесе шығын құрамына ауыстырылған таза өзгеруі	-	-	-	-	(7,059,042)	-	-	(7,059,042)	-	(7,059,042)
Барлық басқа да жиынтық кіріс	-	-	-	-	(16,152,506)	137,054,023	-	120,901,517	-	120,901,517
Бір жылдағы жиынтық кірістің жиынтығы	-	-	-	-	(16,152,506)	137,054,023	44,474,558	165,376,075	(4,880)	165,371,195

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

Ұлттық Банктің меншік иелеріне тиесілі капитал

	Жарғылық капитал	Резервтік капитал	Жалпы банк тәуекелдерін жабуға арналған резерв	Негізгі құрал-жабдықтарды қайта бағалаудан резерв	Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалау бойынша резерв	Шетел валютасын және бағалы металдарды қайта бағалау резерві	Бөлінбеген пайда	Барлығы	Бақыламайтын акционерлердің үлесі	Барлық капитал
Шығу және амортизация кезінде қайта бағалау құнының резервін көшіру	-	-	-	(5,377,622)	-	-	5,377,622	-	-	-
Меншік иелерімен жүргізілген, капиталдың тікелей құрамында көрсетілген операциялар:										
Резервтік капиталды және жалпы банктік тәуекелді жабу резервін толықтыру	-	32,148,372	6,075,829	-	-	-	(38,224,201)	-	-	-
Еншілес ұйымды және бақыламайтын акционерлерден түскен жарналарды сатып алу (41-ескерту)	-	-	-	-	-	-	-	-	895,944	895,944
Меншік иелерімен операциялардың жиынтығы	-	32,148,372	6,075,829	-	-	-	(38,224,201)	-	895,944	895,944
2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	20,000,000	188,436,214	19,277,457	11,694,253	4,733,015	790,762,617	93,493,652	1,128,397,208	891,064	1,129,288,272

Шоғырландырылған қаржылық есептілік осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын ескертулерімен бірге қарастырылуы тиіс.

1 Негізгі ережелер

(а) Ұйымдық құрылымы және қызметі

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің (бұдан әрі «ҚҰБ») қаржылық есептілігінен және оның еншілес ұйымдарының (бірге – «Ұлттық Банк») қаржылық есептілігінен тұрады.

ҚҰБ Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің 1993 жылғы 13 сәуірдегі № 2134-ХІІ қаулысына сәйкес құрылған болатын. Осы Қаулыға сәйкес Қазақ КСР-інің Мемлекеттік Банкі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі болып қайта аталды.

«Қазақстан Республикасының қаржы нарығын мемлекеттік реттеу жүйесін әрі қарай жетілдіру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 12 сәуірдегі № 25 Жарлығына сәйкес Қазақстан Республикасы Алматы қаласының өңірлік қаржы орталығының қызметін реттеу агенттігі және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі функциялары мен өкілеттіктері ҚҰБ-ға беріле отырып таратылды.

Ұлттық Банкінің негізгі мақсаты Қазақстан Республикасында баға тұрақтылығын қамтамасыз ету болып табылады. Негізгі мақсатына жету үшін Ұлттық Банкке мынадай міндеттер жүктеледі: мемлекеттің ақша-кредит саясатын әзірлеу және жүргізу; төлем жүйелерінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету; валюталық реттеуді және валюталық бақылауды жүзеге асыру; қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуге жәрдемдесу; қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын, сондай-ақ құзыреті шегінде өзге тұлғаларды реттеу, бақылау және қадағалау, қаржы нарығын тұтынушылардың құқықтарын және заңды мүдделерін тиісінше қорғау деңгейін қамтамасыз ету, ақша-кредит статистикасы және сыртқы сектор статистикасы саласындағы статистикалық қызметті жүзеге асыру; және Қазақстан Республикасы Заңдарына және Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлықтарына сәйкес өзге де міндеттерді орындау.

ҚҰБ-нің бас офисі келесі мекен-жай бойынша тіркелген: Алматы қаласы, 050090 Көктем-3 ықшам ауданы, 21 үй. 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҰБ-ның Қазақстан Республикасында 17 филиалы және 13 еншілес ұйымы және басқа мемлекеттерде 1 өкілдігі және 2 ведомствосы болды.

1 Негізгі ережелер, жалғасы

(а) Ұйымдық құрылымы және қызметі, жалғасы

ҚҰБ-ның барлық еншілес ұйымдары Қазақстанда Республикасында тіркелген. Негізгі еншілес ұйымдары мынадай түрде ұсынылған:

Атауы	Құрыл- ған жылы	Негізгі қызмет түрлері	Иелену үлесі, %	
			2012 ж.	2011ж.
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» РМК	1994	Монеталар шығару	100.00	100.00
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК	1996	Электрондық ақша аударымдары	100.00	100.00
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Банктік сервис бюросы» РМК	1996	Бағдарламалық қамтамасыз етуге қызмет көрсету және әзірлеу	100.00	100.00
«Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ	1999	Жеке тұлғалардың депозиттеріне кепілдік беру	100.00	100.00
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің банкнот фабрикасы» РМК	2004	Банкнот шығару	100.00	100.00
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің «Q-BRO» резервтік орталығы» АҚ	2007	ҚҰБ АТ жүйесінің үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету	100.00	100.00
«Мемлекеттік жинақтаушы зейнетақы қоры» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ (ГНПФ)	1997	Қор салымшыларының зейнетақы активтерін басқару	100.00	100.00
«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қызметін қамтамасыз ету орталығы» АҚ	2011	Көлік қызметі, Мүлікті басқару жөніндегі шаруашылық қызметті жүзеге асыру	100.00	100.00
«Проблемалық кредиттер қоры» АҚ	2011	Екінші деңгейдегі банктердің кредиттік портфельдерін жақсартуға бағытталған шараларды іске асыру	100.00	-
«ҚРҰБ Ұлттық инвестициялық корпорациясы» АҚ	2012	Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтерін, ҚҰБ алтынвалюта активтерін, зейнетақы активтерін басқару	100.00	-
«Мемлекеттік кредиттік бюро» АҚ	2012	Кредиттік тарихты қалыптастыру және кредиттік есептердің беру	100.00	-
«Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеуші» АҚ	2012	Бағалы қағаздарды ұстаушылар тізілімдері жүйесін жүргізу	96.42	-
«Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» АҚ	2012	Депозитарлық қызмет	54.98	-

1 Негізгі ережелер, жалғасы

(а) Ұйымдық құрылымы және қызметі, жалғасы

2012 жылы «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» және «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің басшылығы:

- Басқарманың 2012 жылғы 25 мамырдағы № 180 қаулысымен «ҚРҰБ Ұлттық инвестициялық корпорациясы» акционерлік қоғамын құруды мақұлдады, ол Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2012 жылғы 23 маусымда тіркелді.
- Басқарманың 2012 жылғы 4 шілдедегі № 213 қаулысымен «Мемлекеттік кредиттік бюро» акционерлік қоғамын құруды мақұлдады. Құрылтайшының – Ұлттық Банктің үлесі 100% құрайды, «Мемлекеттік кредиттік бюро» АҚ Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2012 жылғы 19 қыркүйекте тіркелді.
- Басқарманың 2012 жылғы 26 қарашадағы № 337 қаулысымен Қазақстан Ұлттық Банкінің «Бағалы қағаздардың орталық депозитарийі» акционерлік қоғамының 5,19 % акцияларын сатып алуды мақұлдады (41 ескерту).

«Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеуші» АҚ құру Басқарманың 2011 жылғы 28 қазандағы № 171 қаулысымен бекітілді, ұйым Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2012 жылғы 11 қаңтарда тіркелді.

(ә) Қазақстан Республикасында қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Ұлттық Банктің қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, Ұлттық Банк елді дамып отырған нарықтық экономика сипатында көрсететін Қазақстанның экономикалық және қаржы нарықтарына тән тәуекелдерге ұшырайды. Құқықтық жүйе, салық жүйесі және заңнамалық база дамуын жалғастыруда, бірақ Қазақстанда қызметін жүзеге асыратын ұйымдар тап болатын басқа құқықтық және қаржы кедергілерімен бірге проблемаларды күшейтетін әртүрлі түсіндірмелер мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілік Ұлттық Банк басшылығының қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қолданыстағы талаптарының Ұлттық Банк қызметінің және қаржы жағдайының нәтижелеріне ықтимал әсерін бағалауын көрсетеді. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптарының бұдан әрі дамуы басшылықтың бағалауынан айрықша болуы мүмкін.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары

(а) ХҚЕС сәйкестігі туралы мәлімдеме

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы № 2155 Қазақстан Республикасы Заңына сәйкес ҚҰБ өзінің есеп саясатын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары («ХҚЕС») негізінде айқындайды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Ұлттық Банктің қаржылық жағдайын және қаржылық қызметінің нәтижелерін дәйекті көрсету мақсатында Банктің Директорлар кеңесі 2006 жылғы 26 желтоқсанында мақұлдаған және 2011 жылғы 4 тамызда енгізілген түзетулерге және Ұлттық Банкті орталық банк қызметінің сипатына сәйкес келеді деп қарастыратын Ұлттық Банктің есеп саясатына сәйкес дайындалды. Ұлттық Банктің есеп саясаты Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі комитеті (ХҚЕСК) шығарған ХҚЕС-на және төменде сипатталған түрлендірулерді қоса алғанда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын түсіндіру жөніндегі комитет (ХҚЕСТК) шығарған түсіндірулерге негізделген.

2 Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары, жалғасы

(а) ХҚЕС сәйкестігі туралы мәлімдеме, жалғасы

Алтын және депозиттегі алтын нарықтық құны бойынша қайта бағаланады; алтынды нарықтық құны бойынша, сондай-ақ шетел валютасымен көрсетілген активтер мен міндеттемелерді қайта бағалаудан түскен кірістер басқа да жиынтық кіріс шоттарында тікелей көрсетіледі. Тікелей капиталдағы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін қайта бағалау нәтижесінің алдыңғы өсімін есептен шығаруды жүргізу кезіндегі жағдайын қоспағанда, қайта бағалау нәтижесінде болған шығын пайда немесе шығын есебінде көрсетіледі. Бұл жағдайда олар басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі.

Қатысушы банктерден түскен жарналар 2012 жылғы 24 желтоқсандағы жағдай бойынша түзетулерін қоса алғанда «Қазақстан Республикасындағы екінші деңгейдегі банктерге орналастырылған депозиттерді міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес кепілдік беру қорлардың резерві ретінде міндеттемелер құрамында танылады.

(ә) Құнды анықтауға арналған база

Шоғырландырылған қаржылық есептілік алтынды, әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарын және сату үшін қолда бар, әділ құны бойынша көрсетілген қаржылық активтерді және қайта бағаланған құны бойынша көрсетілген үйлерді және жабдықтарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша есеп қағидатына сәйкес дайындалды.

(б) Функционалдық валюта және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы

Ұлттық Банктің функционалдық валютасы Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы болып табылатын Қазақстандық теңге, Ұлттық Банк жүргізетін операциялардың және оларға байланысты, оның қызметіне әсер ететін жағдайлардың көпшілігінің экономикалық мәнін барынша жақсы көрсетеді. Қазақстан теңгесі сондай-ақ осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері тұтас мың теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектелген.

(в) Кәсіби тұжырымдарды, есептік бағалауларды және жорамалдарды пайдалану

Басшылық осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті ХҚЕС талаптарына сәйкес дайындау кезінде активтер мен міндеттемелері ұсынуға және шартты активтер мен міндеттемелері ашып көрсетуге қатысты бірқатар бағалаулар мен болжамдарды пайдаланады. Нақты нәтижелердің көрсетілген бағалаулардан айырмашылығы болуы мүмкін. Есеп саясатының принциптерін қолдану кезінде маңызды белгісіз бағалаулар және қысылшаң уәжді пікірлерге қатысты ақпараттар келесі ескертулерде ұсынылған:

- ХҚЕС сәйкестігі туралы мәлімдеме – 2 (а) ескерту
- ҚАҚ қосымша таратуды ұсыну – 26 ескерту
- Ұлттық Қордың активтері мен міндеттемелерін ұсыну – 27 ескерту.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатының бұдан әрі сипатталған ережелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде жүйелі түрде қолданылды.

(a) Шоғырландыру қағидаттары

(i) Еншілес кәсіпорындар

ҚҰБ бақылауындағы ұйымдар еншілес ұйымдар болып табылады. Бақылау ҚҰБ-да олардың қызметінен пайда алу мақсатында ұйымдардың қаржылық және шаруашылық саясатын тікелей немесе жанама айқындау мүмкіндігінің болуымен айқындалады. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі көрсетілген бақылауды нақты белгілеген күннен бастап бақылауды нақты тоқтату күніне дейін шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізіледі.

(ii) Қорларды басқару

Ұлттық Банк инвесторлардың атынан инвестициялық компаниялардың активтерін басқарады. Ұлттық Банк осындай компанияны бақылауға алған жағдайларды қоспағанда, осы компаниялардың қаржылық есептілігі осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылмайды.

(iii) Бақыламайтын акционерлердің үлестерін сатып алу және сату

Ұлттық Банк шоғырландырылған қаржылық есептілігінде бақыламайтын акционерлердің үлестерін сатып алуды және сатуды акционерлермен операциялар ретінде көрсетеді. Бақыламайтын акционерлердің үлестері түзетілген құны мен төленген немесе алынған өтемақының әділ құны арасындағы кез келген айырма тікелей капиталдың құрамында көрсетіледі және Ұлттық Банкке тиесілі болады.

(iv) Қауымдасқан ұйымдар

Қаржылық және шаруашылық саясатына Ұлттық Банк айтарлықтай ықпал ететін, бірақ Ұлттық Банк бақыламайтын ұйым қауымдасқан ұйым болып табылады. Шоғырландырылған қаржылық есептілікке Ұлттық Банктің қауымдасқан ұйымдардың пайдасындағы мен шығынындағы көрсетілген айтарлықтай ықпал етуді нақты белгілеу күнінен бастап айтарлықтай ықпалды нақты тоқтату күніне дейін үлестік қатысу әдісі бойынша есептелген үлесі туралы деректер енеді. Қауымдасқан ұйымның шығынындағы Ұлттық Банктің үлесі Ұлттық Банктің қауымдасқан ұйымға қатысу үлесінен (ұзақ мерзімді кредиттерді қоса алғанда) асып кеткен жағдайларда, көрсетілген қатысу үлесі нөлге дейін азайтылады және Ұлттық Банктің осы қауымдасқан ұйымға қатысты міндеттемелері болған жағдайды қоспағанда, кейінгі шығындарды көрсету тоқтатылады.

(v) Шоғырландыру барысында алынып тасталатын операциялар

Ұлттық Банктің қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектердің қалдықтары, сондай-ақ көрсетілген операцияларды жасау барысында туындаған іске асырылмаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау барысында алынып тасталады. Қауымдасқан ұйымдармен операциялардан түскен іске асырылмаған пайда Ұлттық Банктің осы ұйымдардағы үлесіне тең шамаға дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктен алынып тасталады. Қауымдасқан ұйымдармен операциялардан түскен іске асырылмаған пайда осы ұйымдарға инвестициялар шотымен байланыстырыла отырып, шоғырландырылған қаржылық есептіліктен алып тасталады. Іске асырылмаған шығын құнсыздану белгілерінің пайда болу жағдайларын қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептіліктен пайда сияқты алынып тасталады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ә) Бақыламайтын акционерлердің үлесі

Бақыламайтын акционерлердің үлесі ҚҰБ-ға тікелей немесе жанама тиесілі емес еншілес ұйымдағы меншікті қаражатты білдіреді.

Бақыламайтын акционерлердің үлесі Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте капиталдың құрамында ҚҰБ акционерлеріне тиесілі капиталдан бөлек көрсетіледі. Пайданың немесе шығынның және жалпы жиынтық кірістің құрамындағы бақыланбайтын акционерлердің үлесі пайда және шығын және жиынтық кіріс жөніндегі шоғырландырылған есептіліктердің бөлек баптарында көрсетіледі.

(б) Алтын

Алтын шетел банк депозиттеріндегі алтыннан және қоймадағы құйма алтындарынан тұрады. Алтын шоғырландырылған қаржылық есептілікте есепті күнгі нарықтық құны бойынша есепке алынады. Нарықтық құн Лондон қымбат металдар нарығы қауымдастығы белгілеген таңертеңгі фиксинг негізінде белгіленеді. Алтынның нарықтық құны бойынша қайта бағалаудан түскен кірістер басқа да жиынтық кіріс шоттарында тікелей көрсетіледі. Қайта бағалаудан болған шығын алдыңғы кезеңдегі бөлінбеген табыстан асатын сомма бөлігінде ғана пайда немесе шығын есебінде көрсетіледі, әйтпесе олар тікелей капиталдағы басқа да жиынтық кірісті азайтады. Алтынның қайта бағалау құны пайда немесе шығын құрамына көшірілмейді.

(в) Шетел валютасындағы операциялар

Шетел валютасындағы операциялар Ұлттық Банктің тиісті функционалдық валюталарына операцияларды жасау күні қолданылған валюта бағамдары бойынша аударылады. Есепті күнгі жағдай бойынша шетел валютасымен көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданыстағы валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген ақша активтерімен және міндеттемелермен операциялардан түскен пайда немесе болған шығын кезең басындағы жағдай бойынша функционалдық валютадағы, тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздардың шамасына түзетілген амортизациялық құн және кезең ішіндегі төлемдер мен есепті кезеңнің аяғындағы жағдай бойынша валюталық бағаммен функционалдық валютаға аударылған шетел валютасындағы амортизациялық құн арасындағы айырманы білдіреді. Шетел валютасымен көрсетілген, әділ құн бойынша бағаланатын ақшалай емес активтер мен міндеттемелер әділ құнды айқындаған күнгі қолданыстағы валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген және нақты шығындар бойынша көрсетілген ақшалай емес активтер мен міндеттемелер операция жасау күні қолданыстағы валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындаған оң бағамдық айырма басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Тікелей капиталдағы басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін қайта бағалау нәтижесінің алдыңғы өсімін есептен шығаруды жүргізу кезіндегі жағдайын қоспағанда, қайта бағалау нәтижесінде болған шығын пайда немесе шығын есебінде көрсетіледі. Бұл жағдайда олар басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Шетел валютасының қайта бағалау құны пайда немесе шығын құрамына көшірілмейді.

(г) Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражатына және олардың баламаларына басқа банктердегі қолма-қол банкноттар және монеталар, бос қалдықтар («ностро» түріндегі шоттар), сондай-ақ әділ құн өзгеруінің айтарлықтай тәуекеліне ұшырамайтын және Ұлттық Банк қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан кем өтімділігі жоғары қаржы активтері кіреді Ұлттық Банк оларды қысқа мерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Қаржы құралдары

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары:

- негізінен жақын болашақта сату немесе сатып алу мақсатында сатып алынатын немесе туындайтын;
- бірлесіп басқарылатын және жақында ғана қысқа мерзімді перспективада пайда алу дәлелі бар болған сәйкестендірілген қаржы құралдары портфелінің бір бөлігі болып табылатын;
- туынды (хеджирлеу құралы ретінде құрылған және нақты пайдаланылатын туынды қаржы құралдарын қоспағанда) болып табылатын; не
- бастапқы тану сәтінде кезеңдегі өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылған болып табылатын қаржы активтерін немесе міндеттемелерін білдіреді.

Егер мынадай талаптардың бірі орындалса, Ұлттық Банк қаржы активтерін және міндеттемелерін өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқыза алады:

- активтерді немесе міндеттемелерді басқару, оларды бағалау және ішкі есептерде көрсету әділ құн негізінде жүзеге асырылады;
- осындай тәсіл бухгалтерлік есепте өзгеше болуы мүмкін сәйкессіздіктердің әсер етуін толық немесе барынша жояды; немесе
- активтің немесе міндеттеменің құрамында туынды қаржы құралы жоқ болған кезде шарт бойынша күтілуі мүмкін ақша қаражатының ағындарын айтарлықтай өзгертетін орнатылған туынды қаржы құралы болады.

Саудаға арналған, оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары, сондай-ақ сатып алынған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте актив ретінде көрсетіледі. Саудаға арналған, теріс әділ құны бар барлық туынды қаржы құралдары, сондай-ақ шығарылған опциондық келісімшарттар шоғырландырылған қаржылық есептілікте міндеттеме ретінде көрсетіледі.

Басшылық қаржы құралын бастапқы тану кезінде ол жатқызылатын санатты айқындайды. Бастапқы тану кезінде өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызылған туынды қаржы құралдары және қаржы құралдары өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан қайта жіктелмейді. Егер қаржы активтері кредиттердің және дебиторлық берешектің айқындалуына сәйкес келсе, олар өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілген әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан немесе, егер компания осы активтерді жақын болашақта немесе оларды өтеу мерзімі басталғанға дейін ұстап отыруға ниетті және мүмкіндігі бар болса, сату үшін қолда бар активтері санатынан қайта жіктелуі мүмкін.

Басқа да қаржы құралдары өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары санатынан қайта жіктелуі мүмкін, бірақ өте сирек жағдайларда. Жақын болашақта қайталанбауы мүмкін, әдеттен тыс жекелеген оқиғалар сирек жағдайлар болып табылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Қаржы құралдары, жалғасы

(i) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Кредиттер мен дебиторлық берешек, Ұлттық Банк:

- жедел немесе ең жақын арада сатуға ниет білдірген;
- бастапқы тану кезінде өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатқа жатқызатын;
- бастапқы тану кезінде сату үшін қолда бар санатына жатқызатын; не
- Ұлттық Банк бастапқыда жүзеге асырылған барлық инвестицияларды кредиттің құнсыздануынан өзге себептермен өтей алмайтын туынды емес қаржылық активтерді қоспағанда, белсенді қызмет ететін нарықта бағасы белгіленбейтін тіркелген немесе белгілі бір төлемдері бар туынды емес қаржылық активтерді білдіреді.

Өтегенге дейін ұсталатын инвестициялар:

- бастапқы тану кезінде Ұлттық Банк өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын санатта жатқызатын;
- Ұлттық Банк сату үшін қолда бар санатына жатқызатын; немесе
- кредиттер мен дебиторлық берешек анықтамасына сәйкес келетін туынды емес қаржылық активтерді қоспағанда, тіркелген немесе белгілі бір төлемдері және тіркелген өтеу мерзімі бар, Ұлттық Банк өтеу мерзімі басталғанға дейін ұстап отыруға ниетті және мүмкіндігі бар туынды емес қаржылық активтерді білдіреді.

Сату үшін қолда бар қаржы активтері сату үшін қолда бар санатында жатқызылатын немесе кредиттер мен дебиторлық берешектің, өтегенге дейін ұсталатын инвестициялардың немесе өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын туынды қаржы құралдарын анықтамасына жатпайтын туынды емес қаржы құралдарын білдіреді.

(ii) Қаржы құралдарын шоғырландырылған қаржылық есептілікте тану

Ұлттық Банк мәні көрсетілген қаржы құралдары болып табылатын шарттық қатынастарға кірген кезде қаржы активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі. Қаржы активтерін стандартты сатып алудың барлық жағдайлары мәміле жасау күні көрсетіледі.

(iii) Қаржы құралдарының құнын бағалау

Қаржы активі немесе міндеттемесі бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, оған әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активі немесе міндеттемесінің өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрінген жағдайда, қаржы активін немесе міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты мәмілелер бойынша шығындар қосылады.

Активтер болып табылатын туынды қаржы құралдарын қоса алғанда, бастапқы танылғаннан кейін қаржы активтері:

- тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланыла отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешектерді;
- тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдаланыла отырып, амортизацияланған құн бойынша бағаланатын, өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестицияларды;

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Қаржы құралдары, жалғасы

(iii) Қаржы құралдарының құнын бағалау, жалғасы

- белсенді жұмыс істейтін нарықта нарықтық баға белгілеуі жоқ және әділ құнын жеткілікті дәрежеде сеніммен айқындауға болмайтын үлестік құралдарға салынған инвестицияларды қоспағанда, сату немесе өзге де шығарып тастау нәтижесінде шығын келтіруі мүмкін мәмілелер бойынша қандай да болмасын шығынды шегерместен, олардың әділ құны бойынша бағаланады. Осындай құралдар шоғырландырылған қаржылық есептілікте нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Кезең ішінде өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрінетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелерін және әділ құны бойынша көрсетілген қаржы активін аудару мойындауды тоқтату критерийлеріне сәйкес келмеген кезде туындайтын қаржы міндеттемелерін қоспағанда, барлық қаржы міндеттемелері амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

(iv) Амортизацияланған құн

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің амортизацияланған құны тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып айқындалған бастапқы тану құны мен өтеу кезіндегі құн арасындағы айырманың жинақталған амортизациясының шамасына түзетілген берешектің негізі сомасының төлемдерін шегергенде, сондай-ақ құнсызданудан болған шығындарды шегергенде қаржы активін немесе міндеттемесін бастапқы тану кезінде бағалаған құнды білдіреді. Сыйлықақылардың және дисконттардың шамасы, сондай-ақ мәмілелер бойынша шығындар сомасы тиісті құралдың баланстық құнына кіреді және аталған құралдың тиімді сыйақы мөлшерлемесін пайдалана отырып амортизацияланады.

Нарықтық мөлшерлемеден ерекше мөлшерлемелер бойынша алынған/берілген қаржы активтері немесе міндеттемелері ұқсас құралдар бойынша нарықтық сыйақы мөлшерлемелеріне дисконтталған берешектің пайыздары мен негізгі сомасы (негізгі сомалары) бойынша төлемдердің болашақтағы сомаларын көрсететін әділ құны бойынша алу/беру кезінде қайта бағаланады. Пайда болатын айырма пайда немесе шығын құрамында немесе транзакцияның маңыздылығына байланысты тікелей капиталда көрініс береді. Соңында осындай активтердің немесе міндеттемелердің баланстық құны алу/беру кезіндегі пайданың/шығынның амортизацияланған сомасына түзетіледі және тиісті кірістер/шығыстар тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, пайданың немесе шығынның құрамындағы пайыздық кірістің/шығыстың құрамында көрінеді.

(v) Әділ құны бойынша бағалау қағидаты

Әділ құн актив құнды айқындау күнгі жағдай бойынша жақсы хабардар болған, осы мәмілені шын мәнінде жасауға ниетті, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында айырбасталатын (немесе міндеттеме өтелетін) құнды білдіреді.

Ұлттық Банк, қаншалықты мүмкін болуына қарай, құралдың әділ құнын осы құралдың баға белгіленуін белсенді нарықта пайдалана отырып бағалайды. Егер баға белгілеулерге оңай қол жеткізілген болса және нарықтың тәуелсіз қатысушылары арасындағы нақты және жүйелі мәмілелерді көрсеткен жағдайда нарық белсенді болып танылады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Қаржы құралдары, жалғасы

(v) Әділ құны бойынша бағалау қағидаты, жалғасы

Егер нарық қаржы құралы үшін белсенді болып табылмаған жағдайда, Ұлттық Банк әділ құнды бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындайды. Бағалау әдістеріне жақсы хабардар болған, осы мәмілені шын мәнінде жасауға ниетті, бір-бірінен тәуелсіз тараптар (олар болған жағдайда) арасында жақын арада жасалған мәмілелерге қатысты ақпаратты, мәні бойынша ұқсас құралдардың ағымдағы әділ құнына сілтемелерді, ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындарын талдау, сондай-ақ опциондардың құнын бағалау моделін пайдалану кіреді. Іріктелген бағалау әдістерінде нарықтық деректер барынша пайдаланылады, Ұлттық Банк үшін ерекше бағалауларды барынша аз дәрежеде негізге алынады, нарықтың қатысушылары баға құру кезінде назарға алуы мүмкін барлық факторлар қамтылады, сондай-ақ экономикада қабылданған қаржы құралдарының бағасын құруға арналған тәсілдерге сәйкес келеді. Бағалау әдістерінде пайдаланылатын деректер нарықтағы болжанатын ахуалды және қаржы құралдарына тән тәуекелдер мен кірістілік факторларын бағалауды барабар көрсетеді.

Бастапқы мойындау кезінде қаржы құралының әділ құнының озық растамасы мәміленің бағасы, яғни құралдың әділ құны нарықта сол уақытта сол құралмен жасалған (қандай да болмасын түрлендірусіз немесе өзгертусіз), оларға қатысты деректерге қолжетімді немесе әділ құн пайдаланылатын ауыспалы деректерге тек ақпаратқа қолжетімді болатын нарықтың деректері ғана кіретін бағалау әдісіне негізделген мәмілемен салыстыру арқылы расталатын жағдайларды қоспағанда, төленген немесе алынған өтемақының әділ құны болып табылады. Егер мәміле бағасы бастапқы тану кезіне қаржы құралының әділ құнының озық растамасын білдіретін болса, қаржы құралы бастапқыда мәміленің бағасы негізінде бағаланады және осы баға мен бастапқыда бағалау моделін пайдалану нәтижесінде алынған құн арасында туындаған кез келген айырма нәтижесінде қаржы құралының айналыс кезеңі ішінде, бірақ бағалау қолжетімді нарықтық деректермен расталған сәттен немесе мәміле жабылған кезден кешіктірілмей, пайда немесе шығын құрамында тиісті түрде көрсетіледі.

Активтер мен ұзын позициялар сұраныстың бағалары негізінде бағаланады; міндеттемелер мен қысқа позициялар ұсыныстың бағалары негізінде бағаланады. Егер Ұлттық Банкте өзара өтелетін позициялар бар болса, осындай позицияларды бағалау үшін орташа нарықтық бағалар пайдаланылады және сұраныстың немесе ұсыныстың бағасына дейін түзету нақты жағдайға сәйкес таза ашық позицияға қатысты ғана жүзеге асырылады. Әділ құн құралға қатысты кредиттік тәуекелді көрсетеді және Ұлттық Банктің құрамына кіретін ұйымның және егер қажет болса, қарсы агенттің кредиттік тәуекелін есепке алуға арналған түзетулерді қамтиды. Әділ құнның модельдерді пайдалана отырып алынған бағалары, егер Ұлттық Банк нарықтың үшінші тарап болып табылатын қатысушысы оларды мәміле жасау кезінде баға құру үшін ескере алады деп болжаса, өтімділік тәуекелі немесе белгісіздік факторлары сияқты кез келген басқа факторларға қатысты түзетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Қаржы құралдары, жалғасы

(vi) Кейінгі бағалау кезінде туындайтын пайда мен шығын

Қаржы активінің немесе міндеттемесінің әділ құны өзгерген кезде туындайтын пайда немесе шығын мынадай тәсілмен көрсетіледі:

- өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құн бойынша бағаланатын, санатқа жіктелген қаржы құралы бойынша пайда немесе шығын пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі;

- сату үшін қолда бар қаржы активі бойынша пайда немесе шығын активті тану тоқтатылған, бұрын капитал құрамында көрсетілген жинақталған пайдалар немесе шығындар құрамына ауыстырылған сәтке дейін капитал құрамында басқа да жиынтық кіріс ретінде (сату үшін қолда бар борыштық қаржы құралдары бойынша шетел валютасындағы қалдықтарды аударудан болған құнсызданудан және пайда немесе шығындан болған шығындарды қоспағанда) көрсетіледі. Сату үшін қолда бар қаржы активі бойынша пайыздық кірістер туындаған сәтте тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілген қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша пайда немесе шығын қаржы активін немесе міндеттемені тану немесе олардың құнсыздануы тоқтатылған жағдайда, сондай-ақ тиісті амортизацияны есептеу барысында пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

(vii) Тануды тоқтату

Ұлттық Банк қаржы активін тануды ол осы қаржы активі бойынша ақшалай қаражат ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде немесе ол қаржы активін осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайдалар іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Ұлттық Банк осы қаржы активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың айтарлықтай бөлігін өткізбеген және сол сияқты сақтамаған, бірақ қаржы активін бақылауды сақтамаған кезде жоғалтады. Тануды тоқтатуға арналған талаптар сақталатын, өткізілетін қаржы активтеріндегі Ұлттық Банк құрған немесе ол үшін сақталған кез келген қатысу үлесі қаржы жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бөлек актив немесе міндеттеме ретінде танылады. Ұлттық Банк қаржы міндеттемесін тануды ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалып жатқан, жойылған немесе тоқтатылған кезде тоқтатады.

Егер Ұлттық Банк меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептіліктен алынып тасталады және міндеттеменің баланстық құны мен төленген өтемақы арасындағы айырма міндеттемені мерзімінен бұрын өтеуден түскен пайда мен шығын құрамына кіреді.

Ұлттық Банк өтеу үшін үмітсіз деп танылған активтерді есептен шығарады.

(viii) «Кері «репо» мәмілелері

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер шеңберінде сатып алынған бағалы қағаздар қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептіліктің жеке жолында «кері «репо» мәмілелері ретінде көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып «репо» мәмілесін қолдану кезеңіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ғ) Қаржы құралдары, жалғасы

(ix) Туынды қаржы құралдары

Туынды қаржы құралдарына «своп» мәмілелері, мерзімді және фьючерс мәмілелері және сыйақы мөлшерлемесіне арналған опциондар, шетел валютасы, бағалы металдар және бағалы қағаздар, сондай-ақ жоғарыда аталған құралдардың кез келген тәсілдері кіреді.

Туынды қаржы құралдар бастапқыда мәміле жасау күнгі әділ құны бойынша көрсетіледі және нәтижесінде әділ құны бойынша қайта бағаланады. Барлық туынды қаржы құралдары, егер олардың әділ құны оң болып табылса, активтер ретінде көрсетіледі, егер олардың әділ құны теріс болып табылса, міндеттемелер ретінде көрсетіледі.

Туынды қаржы құралдарының әділ құнының өзгерістері дереу пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Туынды қаржы құралдары басқа шарттық қатынасқа («негізгі шарт») кіріктірілуі мүмкін. Кіріктірілген туынды қаржы құралдары негізгі шарттан бөлініп алынады және егер кіріктірілген туынды қаржы құралдарының экономикалық сипаттамалары және тәуекелдері негізгі шарттың экономикалық сипаттамаларымен және тәуекелдерімен тығыз байланыста болмаған жағдайда ғана, кіріктірілген туынды қаржы құралдарының талаптары сияқты талаптары бар бөлек құрал туынды құралдардың анықтамасына сәйкес келсе және егер осы құрамдас құрал өзгерісі кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланбаған жағдайда, шоғырландырылған қаржылық есептілікте дербес туынды қаржы құралдары ретінде көрсетіледі. Өзгерісі кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері немесе қаржы міндеттемелеріне кіріктірілген туынды қаржы құралдары негізгі шарттан бөлініп алынбайды.

Ұлттық Банктің тәуекелдерді хеджирлеу мақсатында туынды қаржы құралдарымен сауда операцияларын жүзеге асыратынына қарамастан, көрсетілген операциялар хеджирлеу операцияларын есепке алу ережелерін қолдануға арналған критерийлерге сәйкес келмейді.

(x) Активтерді және міндеттемелерді өзара есепке алу

Ұлттық Банктің қаржы активтері мен міндеттемелері өзара есепке алынады және, егер бұл үшін заңды негіз болған және тараптардың берешекті өзара есепке алу арқылы реттеуге немесе активті өткізуге және бір мезгілде міндеттемені орындау ниеті болған жағдайда қаржылық жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі.

(д) Айналыстағы ақша

Айналыстағы ақша олардың номиналдық құны бойынша қаржылық жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетіледі.

Айналыстағы ақшаны Ұлттық Банк екінші деңгейдегі банктерге берген кездегі міндеттеме ретінде есепке алынады. Сақтау орнында және кассада бар ұлттық валютадағы банкноттар мен монеталар айналыстағы ақша құрамына кіргізілген жоқ.

Банкноттар мен монеталар шығару шығыстарына күзет, тасымалдау, сақтандыру бойынша шығыстар және басқа шығыстар кіреді. Банкноттар мен монеталар шығару шығыстары олардың резервтік қорда есептелуіне қарай танылады және пайда мен шығын жөніндегі шоғырландырылған есептілікте бөлек бапта көрсетіледі.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(е) Кепілдік қорларының резервтері

«Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерді міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына (2012 жылғы 24 желтоқсандағы өзгерістерімен және толықтыруларымен қоса) сәйкес ҚҰБ-ның еншілес ұйымы «Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ қатысушы банк мәжбүрлеп таратылған жағдайда қатысушы банктер салымшыларына белгілі дәрежеге дейін сомаларды қайтарып беруге міндетті. Ұлттық Банк депозиттерге кепілдік беру жоспарына қатысатын банктің жарнасын жинақтау мақсатында кепілдік қорлары резервтерін құрайды. Ұлттық Банктің есеп саясатына сәйкес кепілдік беру қорларының резервтері қатысушы банктердің жинақталған жарналарынан құралады.

(ж) Сенім білдірілген активтер

Ұлттық Банк кастодиандық қызмет көрсетті, нәтижесінде үшінші тараптардың атынан активтерді иеленеді. Осы активтер және олар бойынша кірістер шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілмейді, себебі бұл активтер Ұлттық Банкке тиесілі емес. Қызметтің осы түрінен алынатын комиссиялық сыйақылар және пайда мен шығын құрамында комиссиялық кірістер құрамында берілген.

(з) Негізгі құрал-жабдықтар

(i) *Меншікті активтер*

Негізгі құрал-жабдықтар объектілері шоғырландырылған қаржылық есептілікте бұдан әрі сипатталғандай, қайта бағаланған құны бойынша көрсетіледі.

Егер негізгі құрал-жабдықтар объектілері әртүрлі тиімді пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттен тұрған жағдайда, осындай компоненттер негізгі құрал-жабдықтардың бөлек объектілері ретінде көрсетіледі.

(ii) *Қайта бағалау*

Ғимараттар мен жабдықтар тұрақты негізде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануы тиіс ғимараттар мен жабдықтардың әділ құнының өзгеруіне қатысты болады. Ғимараттардың құнын бағалау нәтижесіндегі ұлғаю, пайда немесе шығын құрамында көрсетілген объектілердің құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы төмендеуді өтеу болған жағдайларды қоспағанда, тікелей капиталдың құрамындағы басқа да жиынтық табыс ретінде көрсетіледі. Осы жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Ғимараттардың құнын бағалау нәтижесіндегі төмендеу, басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілетін көрсетілген ғимараттардың құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы ұлғаюды есептен шығару жүргізілген жағдайларды қоспағанда, пайда немесе шығын есебі құрамында көрсетіледі. Осы жағдайда қайта бағалау нәтижесі басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі.

(iii) *Амортизация*

Негізгі құрал-жабдықтар бойынша амортизация олардың тиімді пайдаланудың болжанған мерзім ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Банкноттар мен монеталар шығару үшін «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Банкнот фабрикасы» РМК және «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қазақстан теңге сарайы» РМК пайдаланатын жабдықтың амортизациясы күтіліп отырған өнімділік негізінде өнім өндіру бірліктерінің әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(з) Негізгі құрал-жабдықтар, жалғасы

(iv) Амортизация, жалғасы

Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық жүргізу тәсілімен тұрғызылған негізгі құрал-жабдықтар үшін объектіні салу аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді. Негізгі құрал-жабдықтар әртүрлі объектілерінің тиімді пайдалану мерзімі мынадай түрде берілуі мүмкін:

Үйлер мен ғимараттар	7 жылдан 40 жылға дейін
Жиһаз және жабдық	3 жылдан 10 жылға дейін
Компьютер жабдығы	3 жылдан 5 жылға дейін
Көлік құралдары	5 жылдан 25 жылға дейін
Материалдық емес активтер	1 жылдан 10 жылға дейін

(и) Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте нақты шығын бойынша көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуге арналған лицензияларды сатып алу және оны ендіру шығындары тиісті материалдық емес активтің құнына капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация олардың тиімді пайдаланудың болжанған мерзім ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Материалдық емес активтердің тиімді пайдалану мерзімдері 1 жылдан 10 жылға дейін өзгеріп отырады.

(к) Активтердің құнсыздануы

(i) Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері негізінен банктердегі шоттар мен депозиттерден және басқа да қаржылық институттардан, кері репо келісімдерінен, өтеу мерзіміне дейін ұсталып тұратын инвестициялардан және басқа да қаржылық активтерден (бұдан әрі – «кредиттер мен дебиторлық берешек») тұрады. Ұлттық Банк ықтимал құнсыздануды айқындау мақсатында кредиттер мен дебиторлық берешек тұрақты түрде бағалайды. Кредиттер мен дебиторлық берешек құнсызданады және кредиттер мен дебиторлық берешек бастапқы танудан кейін болған бір немесе бірнеше оқиғалардың нәтижесінде құнсызданудың объективті дәлелдемесі болған жағдайда ғана және көрсетілген оқиға (немесе оқиғалар) жеткілікті дәрежеде сенімді бағалау мүмкін болатын амортизациялық құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері бойынша ақша қаражатының болжанатын болашақтағы ағынына ықпалы болған жағдайда ғана орын алады.

Қаржы активтері құнсыздануының объективті дәлелдемесіне міндеттемелерді орындамау (дефолт) немесе қарыз алушының төлемдерді кешіктіруі, қарыз алушының шарт бойынша міндеттемелерін немесе шарттың талаптарын бұзуы, талаптармен несиені Ұлттық Банк кез келген басқа жағдайда қарамайтын қайта құрылымдау, қарыз алушының немесе эмитенттің ықтимал банкроттық белгілері, бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жойылуы, қамтамасыз ету құнының төмендеуі немесе топқа кіретін қарыз алушылардың төлем қабілетінің нашарлауы немесе көрсетілген топқа кіретін қарыз алушылардың міндеттемелерін орындамауымен (дефолт) түзетілетін экономикалық жағдайлардың өзгеруі сияқты активтер тобына жататын қадағалауға болатын басқа да деректер кіреді.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(к) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

(i) Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері, жалғасы

Ұлттық Банк алдымен құнсызданудың объективті дәлелдемелерінің болуын өз алдына айтарлықтай болып табылатын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша жеке және өз алдына айтарлықтай болып табылмайтын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша жеке немесе ұжымдық түрде бағалайды. Егер Ұлттық Банк жеке бағаланатын кредиттер мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудың объективті дәлелдемелерінің жоқ екенін, айтарлықтай немесе айтарлықтай емес екенін айқындаса, олар ұқсас сипаттағы кредит тәуекелі бар кредиттер мен дебиторлық берешек тобына кіргізіледі және құнсыздануы ұжымдық түрде бағаланады. Құнсыздануы жеке бағаланатын, олар бойынша құнсызданудан шығын туындайтын немесе туындай беретін кредиттер мен дебиторлық берешек құнсыздануы ұжымдық түрде айқындалатын бағалауға кіргізілмейді.

Кредит немесе дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан шығын шегудің объективті дәлелдемесі болған жағдайда, шығын сомасы кредиттің немесе дебиторлық берешектің баланстық құны мен кредит немесе дебиторлық берешек бойынша тиімді пайыздық ставканы пайдаланыла отырып дисконтталған өтелетін кепілдік және қамтамасыз ету құнын қоса алғанда, болашақта болжанатын ақша қаражаты ағындарының ағымдағы сәтке келтірілген құны арасындағы айырма ретінде өлшенеді. Ақша қаражатының ағындары жасалған шарттардың талаптарына және ағымдағы экономикалық жағдайды көрсететін қолда бар тиісті ақпарат негізінде түзетілген шығын шегудің тарихи тәжірибесіне сәйкес ақша қаражатының болжамды ағындарын айқындау үшін негіз болып табылады.

Бірқатар жағдайларда кредит мен дебиторлық берешек бойынша құнсызданудан болған шығын сомасын айқындау үшін қажетті, қолда бар ақпарат шектеулі болуы немесе ағымдағы талаптарға және жағдайларға сәйкес келмеуі мүмкін. Мұндай жағдай қарыз алушы қаржы қиындықтарын бастан кешірген, ал осындай қарыз алушыларға қатысты қол жетерлік ақпарат көлемі шектеулі болған кезде орын алуы мүмкін. Мұндай жағдайларда Ұлттық Банк құнсызданудан болған шығын сомасын айқындау үшін өз тәжірибесін және пайымдауларын пайдаланады.

Кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсызданудан болған барлық шығын пайда мен шығын құрамында көрсетіледі және егер өтелетін құнның кейіннен өсуі құнсызданудан болған шығындарды танығаннан кейін болған оқиғаға объективті байланысты болуы мүмкін жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс.

Егер кредит бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін болмаған жағдайда, кредит кредиттің құнсыздануға арналған тиісті резерв есебінен есептен шығарылады. Осындай кредиттер (және кредиттердің құнсыздануға арналған кез келген тиісті резервтер) басшылық қаржы активтері бойынша берешекті өндіріп алу мүмкін еместігін айқындағаннан және қаржы активтері бойынша берешекті өндіріп алу жөніндегі барлық қажетті рәсімдер аяқталғаннан кейін есептен шығарылады.

(ii) Нақты шығындар бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Нақты шығындар бойынша көрсетілетін қаржы активтеріне сату үшін қолда бар инвестициялардың құрамына кіргізілген баға белгіленбейтін үлестік құралдар кіреді, олардың әділ құнын жеткілікті дәрежеде сенімді айқындау мүмкін болмағандықтан олар әділ құны бойынша көрсетілмейді. Осындай инвестициялардың құнсыздануының объективті белгілері болған жағдайда құнсызданудан болған шығын инвестициялардың баланстық құны мен осындай қаржы активтері бойынша пайданың ағымдағы нарықтық нормасын пайдалана отырып дисконтталған ақша қаражатының болашақта болжанатын ағынының ағымдағы сәтке сәйкес келтірілген құны арасындағы айырма ретінде есептеледі. Көрсетілген инвестициялардың құнсыздануынан болған барлық шығын пайда мен шығынның құрамында көрсетіледі және қалпына келтірілмейді.

3 Есептік саясаттың негізгі ережелері, жалғасы

(к) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

(iii) Сату үшін қолда бар қаржы активтері

Сату үшін қолда бар қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығын басқа да жиынтық табыстың құрамында танылған, жинақталған шығынды қайта жіктелген түзету ретінде пайда немесе шығын құрамына аудару арқылы танылады. Басқа да жиынтық табыстың құрамынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелетін шығын негізгі сома мен амортизацияның кез келген төлемдері шегерілген сатып алу құны және бұрын пайда немесе шығын құрамында танылған құнсызданудан болған шығын шегерілген ағымдағы әділ құн арасындағы айырманы білдіреді. Құнсыздануға арналған, ақшаның уақытша құнына жататын резервтің өзгерісі пайыздық табыстың компоненті ретінде көрсетіледі.

Сату үшін қолда бар үлестік бағалы қағазға инвестицияның әділ құнының осы бағалы қағаз бойынша нақты шығыннан төмен құнға дейін айтарлықтай немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың объективті растамасы болып табылады.

Егер келесі кезеңде сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздың әділ құны өскен және ұлғаю құнсызданудан болған шығын пайда немесе шығын құрамында танылғаннан кейін болған оқиғаға объективті байланысты болуы мүмкін болған жағдайда, құнсызданудан болған шығын және қалпына келтірілген өлшем пайда немесе шығын құрамында танылады. Алайда сату үшін қолда бар, құнсызданған үлестік бағалы қағаздың әділ құнын кез келген келесі қалпына келтіру басқа да жиынтық табыстың құрамында танылады.

(iv) Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салықтардан өзге, басқа да қаржылық емес активтер әрбір есептік күнгі жағдай бойынша құнсыздану белгілерінің болуына бағаланады. Гудвилдің өтелетін құны әрбір есепті күндегі жағдай бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны сату бойынша шығыстарды және пайдаланудан құндылықтарды шегергендегі әділ құнынан неғұрлым үлкен шама болып табылады. Пайдаланудан құндылықтарды айқындау кезінде ақша қаражатының болжанатын болашақ ағындары салық салғанға дейінгі дисконттау ставкаларын пайдалана отырып олардың бағалау күнгі құнына сәйкестендірілген құнына дисконтталады, ол ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және осы активке тән тәуекелдерді көрсетеді. Ақша қаражаты ағыны басым болмайтын, басқа активтермен басым болатын белгілі бір дәрежеде ақша қаражатынан тәуелді емес актив үшін өтеу құны актив жатқызылатын ақша қаражаты басым актив немесе активтер тобы бойынша айқындалады. Құнсызданудан болған шығын ақша қаражатынан басым активтің немесе активтер тобының баланстық құны оның өтелетін құнынан артық болған кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық шығын пайда мен шығын құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды айқындау кезінде пайдаланылатын бағаларда өзгерістер болған жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс. Активтің құнсыздануынан болған кез келген шығын, егер құнсызданудан болған шығын шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмесе, қалыптасуы мүмкін осындай баланстық құннан (амортизация және тозу шегерілгенде) аспайтын активтің баланстық құны көлемінде қалпына келтірілуі тиіс. Гудвилдің құнсыздануынан шығынға есептен шығарылған сома қалпына келтірілмейді.

(к) Резервтер

Резерв қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте Ұлттық Банкте болған оқиға нәтижесінде заңды немесе негізделген міндеттеме туындаған және осы міндеттемені орындау үшін қаражат аудару талап ету мүмкіндігі болған жағдайда көрсетіледі. Егер осындай міндеттеменің сомасы едәуір болса, онда резервтер салық салуға дейінгі ақшаның уақытша құнын нарықтық бағалаудың және қолданылатын болса, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып ақша қаражатының болжанып отырған болашақ ағындарын дисконттау арқылы айқындалады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(л) Салық салу

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ҚҰБ табысқа салынатын салықтан және қосымша құн салығын төлеуден босатылған.

ҚҰБ еншілес және қауымдасқан ұйымдары салықтардың барлық түрі бойынша төлеушілер болып табылады.

Табысқа салынатын салық ағымдағы және кейінге қалдырылған салық сомасынан тұрады. Табыс салығы басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін операцияларға немесе тиісінше басқа да жиынтық табыстың құрамында немесе тікелей капиталдың құрамында көрсетілетін меншікті қаражат шоттарында тікелей көрсетілетін меншік иелерімен жүргізілген операцияларға қатысты сомаларды қоспағанда пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Ағымдағы табыс салығы есепті күнгі жағдай бойынша қолданылған, пайдаға салынатын салық мөлшерлемесі, сондай-ақ өткен есепті кезеңдегі табыс салығының сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелердің сомалары ескеріле отырып, есепті кезеңдегі салық салынатын пайданың болжанып отырған мөлшері негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің оларды шоғырландырылған қаржылық есептікте көрсету мақсаты үшін айқындалатын баланстық құны және олардың салық базасы арасында туындайтын уақытша айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық мынадай уақытша айырмаларға қатысты танылмайды: гудвилдің шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны азайтпайтын айырмалар; бастапқы көрсету фактілері бухгалтерлік және сол сияқты салық салынатын пайдаға әсер етпейтін активтер мен міндеттемелерге қатысты айырмалар; сондай-ақ еншілес ұйымдарға салынатын инвестицияларға байланысты уақытша айырмалар, негізгі компанияның көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылауға мүмкіндігі болған және осы уақытша айырмалардың көз жетерлік іске асырылмауына сенімділік болған жағдайда. Кейінге қалдырылған салықтың өлшемі болашақта, уақытша айырмаларды қалпына келтіру кезінде қолданылатын салық мөлшерлемелер негізінде, есепті күнгі жағдай бойынша қолданыстағы немесе іс жүзінде қолданысқа енгізілген заңдарға негізделі отырып айқындалады.

Кейінге қалдырылған салық жөніндегі талаптар болашақта уақытша айырмаларды, салықтар бойынша қабылданбаған шығыстарды және пайдаланылмаған салық жеңілдіктерін жабу үшін жеткілікті болатын салық салынатын пайда алу мүмкіндігі болатындай мөлшерде көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық жөніндегі талаптардың мөлшері салық талаптарын іске асырудан тиісті пайда алу мүмкіндігінің енді болмайтындай мөлшерде азайтылады.

(м) Кірістер мен шығыстарды шоғырландырылған қаржылық есептілікте тану

Пайыздық кірістер және шығыстар пайда немесе шығын құрамында тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданыла отырып көрсетіледі.

Өзгерістері кезең ішіндегі табыс пен шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар бойынша есептелген дисконттар және сыйақы өзгерістері кезең ішіндегі табыс пен шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдардан шығындарды шегергендегі табыс болып танылады.

Кредиттерді ұйымдастыру үшін комиссиялар, кредиттерге қызмет көрсету үшін комиссиялар және кредиттер бойынша жалпы кірістіліктің ажырамас бөлігі ретінде қарастырылатын басқа да комиссиялар, сондай-ақ мәмілелер бойынша тиісті шығындар болашақ кезеңдердің кірістері ретінде көрсетіледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі пайдаланыла отырып қаржы құралдарын қолданудың болжанған мерзімі ішінде пайыздық кірістер ретінде амортизацияланады.

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(м) Кірістер мен шығыстарды шоғырландырылған қаржылық есептілікте тану, жалғасы

Басқа да комиссиялар, сондай-ақ басқа да кірістер және шығыстар тиісті қызмет көрсетілген күні пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

(н) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент Ұлттық Банктің коммерциялық қызметке тартылған компоненті, осы қызметтен ол пайда алады немесе шығын (Ұлттық Банктің басқа да компоненттерімен операцияларға қатысты пайданы мен шығынды қоса алғанда) шегеді, оның қызметінің нәтижесін операциялық шешімдерді қабылдау үшін жауапты тұлға сегменттер арасындағы ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалау кезінде тұрақты талдайды және оған қатысты қаржы ақпараты қол жетімді болады.

(ң) Күшіне енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірқатар жаңа стандарттар, өзгертілген стандарттар мен түсіндірулер 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күшіне енгізілген жоқ және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған жоқ. Аталған жаңа стандарттар, түзетулер және түсіндірмелер Ұлттық Банктің қызметіне әлуетті ықпал етуі мүмкін. Ұлттық Банк көрсетілген стандарттарды, түзетулерді және түсіндірмелерді олар күшіне енген күннен бастап қолдана бастауды жоспарлап отыр. Ұлттық Банк жоғарыда көрсетілген жаңа стандарттарды енгізу оның қаржылық есептілігіне ықтимал әсерін әлі бағалаған жоқ.

- *«Ақпаратты жария ету – қаржы активтерін және міндеттемелерін беру» - «Қаржы құралдары» 7-ХҚЕС (IFRS) түзету қаржы жағдайы туралы есепте өзара оқылатын немесе бас сенімхатта есепке алу туралы немесе осындай келісімдерге сәйкес қаржы активтері және қаржы міндеттемелері туралы ақпаратты жария етуге жаңа талаптар жазылған. Түзетулер 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кейін басталатын жылдық есептік кезеңдер үшін күшіне енеді.*
- *«Қаржы құралдары» - 9-ХҚЕС (IFRS) 2015 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Жаңа стандарт бірнеше кезең болып шығарылады және түбінде «Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39-ХҚЕС (IAS) білдіруі тиіс. 9-ХҚЕС (IFRS) бірінші бөлігі 2009 жылғы қарашада шығарылды және қаржы активтерін жіктеу және бағалау мәселелеріне қатысты. Қаржы міндеттемелерін жіктеу және бағалау мәселелеріне қатысты екінші бөлігі 2010 жылғы қазан айында шығарылды. Стандарттың қалған бөліктерін шығару 2013 жыл ішінде күтіледі. Ұлттық Банк жаңа стандарт қаржы құралдарын есепке алу барысына айтарлықтай өзгерістер әкелетінін және бәрінен де шоғырландырылған қаржылық есептілікке едәуір ықпал ететіндігін таниды. Осы өзгерістердің ықпалы стандарттың келесі бөліктерінің шығуына қарай жобамен жұмыс барысында талдау жасалатын болады. Ұлттық Банк осы стандарты мерзімінен бұрын қолдануға ниетті емес.*

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ң) Күшіне енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер, жалғасы

- *«Шоғырландырылған қаржылық есептілік» 10-ХҚЕС (IFRS) 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Жаңа стандарт «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» 27-ХҚЕС (IAS) және «Арнайы мақсатты кәсіпорынды шоғырландыру» 12-ПКР (SIC) ауыстырады. 10-ХҚЕС (IFRS) қазіргі уақытта 12-ПКР (SIC) қолдану саласына енгізілген кәсіпорындарға қолданылатын бірыңғай бақылау үлгісін енгізеді. Бақылаудың үш сатылы үлгісіне сәйкес ауыспалы шама болып табылатын инвестиция объектісінде инвестор өзінің қатысуынан кірістер алса инвестиция объектісін бақылайды не осындай кірістер алуға құқығы бар, көрсетілген объектіге қатысты құқық өкілеттігі бар болғандықтан инвестиция объектісінен кірістерге ықпал етуге мүмкіндігі бар, сондай-ақ инвестиция объектісінен кірістер мен құқық арасында байланыс болады. Шоғырландыру рәсімдері 27 ХҚЕС-нан (IAS) өзгеріссіз ауысады (2008 жылғы редакцияда). Егер 10-ХҚЕС (IFRS) қолдану инвестиция объектісін шоғырлануға немесе шоғырландырмауға бұрын қолданылған тәсілдерді өзгертуге әкелмесе, бірінші қолданған кезде қаржылық есептілікке түзету енгізу талап етілмейді. Стандартты қолдану инвестиция объектісін шоғырлануға немесе шоғырландырмауға бұрын қолданылған тәсілдерді өзгертуге әкелсе, жаңа стандартты қолдану не бақылау алынған немесе жойылған күннен бастап толық ретроспективті қолдану талабымен мүмкін болады, не осы талапты орындау мүмкін емес болса ағымдағы кезеңді қоса алғанда стандартты қолдану мүмкін болғанда ең ерте кезең басында шектелген ретроспективті қолдану мүмкін болады. 10-ХҚЕС (IFRS) мерзімінен бұрын қолдануға 11-ХҚЕС (IFRS), 12-ХҚЕС (IFRS), 27-ХҚЕС (IAS) (2011 жылғы редакцияда) және 28-ХҚЕС (IAS) (2011 жылғы редакцияда) мерзімінен бұрын қолдану шартымен рұқсат етіледі.*
- *«Басқа кәсіпорындарға қатысу үлесі туралы ақпаратты жария ету» 12-ХҚЕС (IFRS) 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Жаңа стандарт еншілес кәсіпорындарға қатысу үлесі бар кәсіпорындар үшін ақпарат жария етуге талаптар, бірлескен қызмет, қауымдастырылған кәсіпорындар немес шоғырландырылмаған құрылымдалған кәсіпорындар туралы келісімдер жазылған. Жалпы қатысу үлесі шарттық немесе шарттық емес қатынастар ретінде айқындалады, соның нәтижесінде компания басқа компанияның қызметі нәтижесінен кірістердің өзгеру тәуекеліне ұшырайды. Ақпаратты ашуға толықтырылған және жаңа талаптар компанияның басқа компанияларға қатысу үлесіне байланысты тәуекелдердің табиғатын және осы қатысу үлесінің қаржылық жағдайына ықпалын, компания қызметінің қаржы нәтижелері және ақша қаражатының қозғалысын бағалауға мүмкіндік беретін ақпаратты қаржылық есептілігін тұтынушыларға ұсыну үшін жіберілді. Компания 12-ХҚЕС (IFRS) талаптарына сәйкес басқа жаңа және қайта қаралған стандарттарды мерзімінен бұрын қолдану қажеттісіз ақпараттың кейбір ашуын мерзімінен бұрын ұсына алады. Алайда 12-ХҚЕС (IFRS) мерзімінен бұрын толық көлемде қолданған жағдайда, компаниялар 10-ХҚЕС (IFRS), 11-ХҚЕС (IFRS), 27-ХҚЕС (IAS) (2011 жылғы редакцияда) және 28-ХҚЕС (IAS) (2011 жылғы редакцияда) мерзімінен бұрын қолдануы тиіс.*

3 Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(н) Күшіне енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер, жалғасы

- «Әділ құнды бағалау» 13-ХҚЕС (IFRS) 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Жаңа стандарт жеке ХҚЕС ұсынылған әділ құнды бағалау бойынша нұсқаулықты ауыстырады және әділ құнды бағалау бойынша бірыңғай нұсқаулықты білдіреді. Стандарт әділ құнды қайта қаралған айқындамасын береді, әділ құнды бағалау үшін негізін салады және әділ құнды бағалау бойынша ақпарат ашуға талаптарды белгілейді. 13-ХҚЕС (IFRS) әділ құн бойынша активтер мен міндеттемелерді бағалауға жаңа талаптар енгізбейді және тәжірибеде қолданылатын қазіргі уақытта бірқатар стандарттарда бар әділ құнды бағалау бойынша алып тастаудың күшін жоймайды. Стандарт перспективалық негізде қолданылады, оны мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. 13-ХҚЕС (IFRS) алғашқы қолдану алдындағы кезеңдер үшін салыстырмалы ақпарат ұсыну талап етілмейді.
- Түрлі «ХҚЕС-не жетілдірулер» әрбір стандартқа жеке қолдану қарастырылады. Ұсыну, тану немесе бағалау мақсатында бухгалтерлік есеп жүргізудегі өзгерістерге әкелетін барлық түзетулер 2013 жылғы 1 қаңтардан ерте емес күшіне енеді. Ұлттық Банк жетілдірулердің оның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижесіне ықтимал ықпалына талдау жүргізген жоқ.

4 Таза пайыздық кіріс

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Пайыздық кірістер		
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	38,389,809	53,892,817
«Кері репо» мәмілелері	30,655,184	28,773,055
Банктердегі және басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер	1,793,683	1,849,051
Басқалары	36,621	22,527
	70,875,297	84,537,450
Пайыздық шығыстар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(6,211,727)	(12,457,544)
Банктердегі және басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер	(1,932,712)	(4,409,954)
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	(463,173)	(412,691)
Басқалары	(496)	-
	(8,608,108)	(17,280,189)
	62,267,189	67,257,261

2012 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталған жыл ішінде сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша пайыздық кіріске «БТА Банк» АҚ-ның облигацияларына жататын 525,381 мың теңге (2011 жылы: 471,741 мың теңге) сомасындағы құнсызданған активтер бойынша пайыздар кіреді.

5 Комиссиялық кірістер

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Зейнетақы активтерін басқарудан түскен комиссия	5,825,012	5,093,673
Активтерді басқару қызметі бойынша комиссия	3,959,840	2,273,676
Аударым операциялары	192,353	392,323
	9,977,205	7,759,672

Зейнетақы активтерін басқарудан түскен комиссиялық кіріске ГНПФ-тің комиссиялық кірісі қосылады.

Активтерді басқару бойынша операциялардан алынатын комиссиялық кірістер Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының, «Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қоры» АҚ-ның активтерін басқару бойынша қызметтен түскен кірістерді қамтиды. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі алынған қаражатты клиенттердің нұсқауларына сәйкес түрлі қаржы құралдарына инвестициялай отырып, жоғарыда аталған ұйымдардың активтерін басқарады.

Аударым операцияларынан түскен кіріске «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Қазақстан банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК-нің банкаралық төлемдерден, ақша аударымынан және клирингтен түскен комиссиялық кірістері жатады.

6 Комиссиялық шығыстар

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Активтерді басқару қызметтері	362,965	409,469
Кастодиандық қызметтер	144,405	141,022
Брокерлік операциялар	142,121	117,220
Басқалары	2,310	2,818
	651,801	670,529

7 Өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялардан алынатын таза кіріс

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Сыртқы басқарудағы активтерге таза кіріс (19-ескерту)	11,653,657	-
Өзге туынды қаржы құралдарымен жасалатын операциялар бойынша таза (шығын)/кіріс	(816,885)	2,462,080
	10,836,772	2,462,080

8 Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен жасалатын операциялардан алынатын таза кіріс

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Борыштық құралдар	7,059,042	2,156,653
	7,059,042	2,156,653

9 Басқа да операциялық кірістер, нетто

	2012	2011
	мың теңге	мың теңге
Коллекциялық монеталарды өткізу	2,441,678	2,868,415
Баспа өнімдерін өткізу	1,767,778	1,116,961
Медальдарды, асыл тастарды, зергерлік бұйымдарды өткізу	142,281	434,061
Негізгі құрал-жабдықтарды жалға беру	30,733	40,521
Айыппұлдар мен өсімпұлдар	2,471	1,604
Басқа да кірістер, нетто	360,691	375,255
	4,745,632	4,836,817

10 Құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру/(есептеу)

	2012 ж.	2011 ж.
	мың теңге	мың теңге
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	1,875,941	(5,628,451)
Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтерді теріс қайта бағалау	(29,229)	-
Банктердегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	-	23,651
Басқалары	(70,819)	(26,716)
	1,775,893	(5,631,516)

2012 жылғы банкноталар мен монеталарды шығару шығыны тозу және амортизация бойынша 915, 013 мың теңге көлемінде шығындардан тұрады. (2011 жыл: 452,975 мың теңге)

11 Банкноттар мен монеталарды шығару шығыстары

	2012 ж.	2011 ж.
	мың теңге	мың теңге
Банкноттарды дайындау	4,459,451	1,353,227
Монеталарды дайындау	4,367,328	4,295,198
Басқалары	89,050	75,280
	8,915,829	5,723,705

12 Тысқары ұйымдарды қаржыландыру

	2012 ж.	2011 ж.
	мың теңге	мың теңге
Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігін қаржыландыру	-	1,171,096
Т.Рысқұлов атындағы Қазақ Экономикалық Университетінің және АӨҚО Академиясы жанындағы Магистратураны қаржыландыру	182,017	144,559
	182,017	1,315,655

1(а) ескертуінде көрсетілгендей, Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі өзінің функциялары мен өкілеттіктерін Ұлттық Банкке бере отырып, 2011 жылғы сәуірден бастап таратылды. Осыдан кейін аталған функцияларды орындауға байланысты жұмсалған шығындар Ұлттық Банк қолданатын функционалдық бөлуге сәйкес жіктеледі.

13 Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Жалақы	9,401,749	6,998,635
Сыйлықақылар	6,390,732	4,872,138
Әлеуметтік салық	1,396,941	1,029,902
Сақтандыру	503,475	351,462
Оқыту	170,711	106,131
Басқалары	65,535	67,912
	17,929,143	13,426,180

14 Басқа да жалпы және шаруашылық шығыстары

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Байланысқа жұмсалатын шығыстар	943,281	1,375,563
Салықтар, табыс салығын қоспағанда	877,455	789,788
Негізгі құрал-жабдықтарды жөндеу және ұстау	832,892	480,348
Ақпараттық және басқа да қызметтер	653,580	514,367
Қорлар	653,133	466,034
Иссапар шығыстары	265,214	232,416
БАҚ-тағы жарнамаға, хабарландыруға және сөз сөйлеуге жұмсалған шығыстар	244,378	225,677
Жалдау бойынша шығыстар	239,403	168,483
Күзет	210,448	208,843
Көлік шығыстары	149,129	117,649
Коммуналдық төлемдер	131,141	148,391
Өкілдік шығыстары	117,192	104,378
Мүлікті өтеусіз беру	84,922	53,370
Негізгі құрал-жабдықтарды сақтандыру	27,811	25,539
Басқалары	284,928	212,541
	5,714,907	5,123,387

15 Табыс салығы бойынша шығыстар

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ҚҰБ табыс салығын төлеуден босатылған. ҚҰБ еншілес және қауымдасқан ұйымдарына табыс салығы салынады.

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар		
Есепті жыл	1,144,881	960,013
	1,144,881	960,013
Кейінгі қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс		
Уақытша айырмалардың пайда болуы және қалпына келтіру	288,304	51,987
Табыс салығы бойынша шығыстың жиынтығы	1,433,185	1,012,000

ҚҰБ еншілес ұйымдары үшін қолданылатын салық мөлшерлемесі 2012 және 2011 жылдарда 20% құрайды, ол Қазақстан компанияларының табыс салығының мөлшерлемесін көрсетеді.

15 Табыс салығы бойынша шығыстар, жалғасы

Тиімді салық мөлшерлемесін есептеу:

	2012 ж. мың теңге	%	2011 ж. мың теңге	%
Салық салынғанға дейінгі пайдасы	45,902,863	100.00	50,931,294	100.00
Табыс салығы бойынша қолданылып жүрген мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	9,180,573	20.00	10,186,259	20.00
Салық салынбайтын Ұлттық Банк операцияларының әсері	(7,635,357)	(16.63)	(9,200,996)	(18.07)
(Табыс салығы салынбайтын кірістер)/ азайтпайтын шығыстар	(112,031)	(0.25)	26,737	0.06
	1,433,185	3.12	1,012,000	1.99

16 Ақша қаражаты және олардың баламалары

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Шетел банктеріндегі өтеу мерзімі үш айдан аз қаражат	586,756,053	187,236,393
Шетел банктеріндегі «ностро» түріндегі шоттар	28,233,336	35,898,194
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	9,969,355	21,081,881
Қазақстан банктеріндегі «ностро» түріндегі шоттар	3,709,516	508,501
Халықаралық есеп айырысу банкіндегі шоттар	757,914	42,869,399
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты және олардың баламалары	629,426,174	287,594,368

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты және оның баламалары құнсызданбаған және мерзімі өтпеген.

17 Алтын

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Шетел банктеріндегі депозиттердегі алтын:		
- АА- бастап АА дейін кредиттік рейтингісі бар	156,026,791	219,015,944
- А бастап А+ дейін кредиттік рейтингісі бар	199,026,379	204,019,002
	355,053,170	423,034,946
Банктің сақтау орнындағы құймадағы алтын	346,309,560	153,286,728
Шетел банкінің сақтау орнындағы құймадағы алтын:		
- ААА кредиттік рейтингісі бар	225,452,795	-
- А бастап кредиттік рейтингісі бар	-	39,689,096
	926,815,525	616,010,770

18 Банктердегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Шетел банктеріндегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер «Ностро» түріндегі шоттар		
- А- бастап ААА дейін кредиттік рейтингісі бар	26,134,170	34,581,043
- ВВВ- бастап ВВВ+ дейін кредиттік рейтингісі бар	1,565,900	603,173
- В- бастап В+ дейін кредиттік рейтингісі бар	144,966	78,337
- тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	388,300	840,627
«Ностро» түріндегі шоттардың барлығы	28,233,336	36,103,180
А+ бастап АА+ дейінгі рейтингісі бар депозиттер	586,756,053	187,236,393
Басқа да шоттар мен депозиттер		
Халықаралық валюта қорындағы шоттар	84,725,376	83,054,127
Сыртқы басқарудағы АА- кредиттік рейтингісі бар инвестицияланбаған ақша қаражаты (19-ескерту)	9,812,003	-
Шетел валютасындағы операциялар бойынша дебиторлық берешек	2,371,682	72,750,892
Халықаралық есеп айырысулар банкіндегі шоттар	757,914	42,869,399
Басқа да шоттар мен депозиттердің жиынтығы	97,666,975	198,674,418
Шетел банктеріндегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттердің жиынтығы	712,656,364	422,013,991
Қазақстан банктерінің және басқа да қаржы институттарының дебиторлық берешегі «Ностро» түріндегі шоттар		
- В+ және одан жоғары кредиттік рейтингісі бар	2,188,380	302,452
- В+ төмен кредиттік рейтингісі бар	1,467,638	14,708
- тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	53,498	191,341
«Ностро» түріндегі шоттардың жиынтығы	3,709,516	508,501
Депозиттер		
- В+ және одан жоғары кредиттік рейтингісі бар	4,646,472	1,000,000
- В+ төмен кредиттік рейтингісі бар	2,070,639	3,149,778
- тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	7,618,484	3,314,500
Депозиттер жиынтығы	14,335,595	7,464,278
Басқа да шоттар мен депозиттер		
Рейтингісі жоқ Қазақстан банктерінің және сақтандыру ұйымдарының дебиторлық берешегі	3,172,324	1,986,978
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің дебиторлық берешегі	1,365,029	694,964
Басқа да шоттар мен депозиттердің жиынтығы	4,537,353	2,681,942
Қазақстан банктерінің және басқа да қаржы институттарының дебиторлық берешегінің жиынтығы	22,582,464	10,654,721
	735,238,828	432,668,712

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банктің сомасы капиталдың 10% асатын бір қарсы агенті бар (2011 жылы: болмаған). Бұл шоттың жалпы сомасы 568,666,650 мың теңгені құрайды.

19 Өзгеруі кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары

Өзгеруі кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төмендегі қамтиды:

	2012ж. мың. теңге	2011г. мың. теңге
Активтер		
Сыртқы басқарудағы активтер – өзгеруі кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатындар қатарына жатқызылғандар		
Корпоративтік облигациялар	129,535,765	-
Корпоративтік акциялар	94,573,178	-
Мемлекеттік облигациялар	77,918,034	-
«опцион» операциялары	349,153	-
«фьючерс» операциялары	15,178	-
«форвард» операциялары	917	-
Жеке басқарудағы активтер		
«форвард» операциялары	-	4,672,296
«Своп» операциялары	-	368,717
Өзгеруі кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының жиынтығы	302,392,225	5,041,013
Міндеттемелер		
Сыртқы басқарудағы міндеттемелер		
«форвард» операциялары	(235,167)	-
«фьючерс» операциялары	(7,474)	-
Жеке басқарудағы міндеттемелер		
«форвард» операциялары	(26,462)	(4,267,768)
Өзгеруі кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарының жиынтығы	(269,103)	(4,267,768)

2012 жылы Ұлттық Банк өзінің халықаралық активтерінің бір бөлігін активтерді басқарумен айналысатын 6 шетелдік ұйымдарға басқаруға берді. Мандатқа байланысты менеджерлер қаражатты белгіленген кірісі және үлестік қаржы құралдары бар қаржы құралдарына инвестициялайды, оларға сондай-ақ туынды қаржы құралдарын активтерін пайдалануға рұқсат етіледі. Сыртқы басқарудағы портфельдердің мынадай инвестициялық стратегиясы бар:

Сыртқы басқарушы	мың. теңге	Стратегия	Индекс
Amundi	92,171,780	Ауқымды акция	MSCI World Index (MXWO)
Aviva Investors Global Services Limited	47,411,430	Ауқымды дамушы нарықтар	ML Emerging Customised Index
Nomura Asset Management U.K. Limited	45,665,769	Ауқымды корпоративтік облигациялар	ML Global Broad Market Corporate Index, 1-10 Yrs(G5BC)
Bank Julius Baer & Co. AG.	44,715,059	Ауқымды корпоративтік облигациялар	ML Global Broad Market Corporate Index, 1-10 Yrs(G5BC)
Deutsche Asset Management International GmbH	42,417,665	Ауқымды дамушы нарықтар	ML Emerging Customised Index
Lombard Odier Asset Management (Europe) Limited	29,767,881	Ауқымды айырбасталатын облигациялар	UBS Convertible Global Investment Grade USD Index (UICBGIGU)
Барлығы таза активтер	302,149,584		

19 Өзгеруі кезең үшін пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін, әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары, жалғасы

Сыртқа басқарудағы портфельдерге жататын 9,812,003 мың теңгені құрайтын инвестицияланбаған қалдықтар «банктердегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер» бабында көрсетілген (18-ескерту).

Төменде кестеде кредиттік портфельді құрайтын белгіленген кірісі бар активтердің кредиттік сапасы бағаланған:

	2012 ж.
	мың теңге
Корпоративтік облигациялар	
А- дан AAA дейінгі кредиттік рейтингісі бар	64,840,060
BBB- BBB+ дейінгі кредиттік рейтингісі бар	56,993,504
BB- дан BB+ дейінгі кредиттік рейтингісі бар	1,551,081
тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	6,151,120
	129,535,765
Мемлекеттік облигациялар	
А- дан AAA дейінгі кредиттік рейтингісі бар	13,786,272
BBB- BBB+ дейінгі кредиттік рейтингісі бар	32,323,939
BB- дан BB+ дейінгі кредиттік рейтингісі бар	31,248,199
тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	559,624
	77,918,034
Сыртқы басқарудағы борыштық қаржы құралдарының жиынтығы	207,453,799

Келесі кестеде негізгі валюталар бойынша шарттарға сәйкес мәміленің орташа алынған валюталық бағамдарын және өтеуге дейін қалған мерзімдерін көрсете отырып, 2012 жылғы және 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банктің туынды құралдарымен операциялар бойынша өтелмеген қалдықтардың келісілген сомалары көрсетіледі.

	Шарт бойынша сомасы/мәміленің шартты сомасы мың теңге		Орташа алынған валюталық бағамдары/мәміленің фьючерстік бағалары	
	2012 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2011 ж.
«Форвард» операциялары – үш айдан аз кезеңге				
Корея вонасына АҚШ долларын сатып алу	6,187,667	-	1,071.9	-
Австралия долларына АҚШ долларын сатып алу	-	9,332,371	-	1.01430
АҚШ долларына еуро сатып алу	-	19,172,000	-	1.28942
АҚШ долларына еуро сатып алу	-	19,172,000	-	1.29650
Еуроға АҚШ долларын сатып алу	-	19,240,060	-	1.29650
Канада долларына еуро сатып алу	-	3,775,445	-	1.32030
«Форвард» операциялары - 3 айдан 12 айға дейінгі кезеңге				
Еуроға теңге сатып алу	-	44,000,000	-	214.00
Теңгеге еуро сатып алу	-	39,790,943	-	212.00
	6,187,667	154,482,819		
«Своп» операциялары - үш айдан аз кезеңге				
Еуроға АҚШ долларын сатып алу	-	9,955,043	-	1.34165
	6,187,667	164,437,862		

20 «Кері репо» мәмілелері

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Қазақстан банктері:		
В- кредиттік рейтингісі бар	57,312,250	-
- тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	520,690,730	430,976,777
	578,002,980	430,976,777

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кері репо мәмілелері бойынша қамтамасыз ету ретінде қабылданған қаржылық активтердің әділ бағасы 578,002,980 (артық қамтамасыз ету әсерін ескермегенде) мың теңге құрайды (2011 жылы: 305,599,089 мың теңге).

21 Сатуға арналған қолда бар қаржылық активтер

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Борыштық құралдар		
Шетел эмитенттерінің бағалы қағаздарға инвестициялары		
Мемлекеттік облигациялар		
АҚШ Үкіметінің қазынашылық міндеттемелері	696,078,321	1,239,623,711
Франция Үкіметінің мемлекеттік облигациялары	233,004,933	346,485,051
Германия Үкіметінің қазынашылық облигациялары	230,811,680	342,358,927
Ұлыбритания Үкіметінің қазынашылық облигациялары	204,771,362	243,532,767
Жапония Үкіметінің қазынашылық облигациялары	193,150,333	282,870,716
Австралия Үкіметінің қазынашылық облигациялары	111,630,975	157,241,428
Канада Үкіметінің қазынашылық облигациялары	110,231,913	147,645,628
Корея Үкіметінің мемлекеттік облигациялары	100,185,733	143,382,718
Гонконг Үкіметінің мемлекеттік облигациялары	65,659,194	-
Нидерланд Үкіметінің қазынашылық облигациялары	59,306,242	101,484,903
Сингапур Үкіметінің қазынашылық облигациялары	45,878,859	-
Дания Үкіметінің қазынашылық облигациялары	41,093,719	-
Австрия Үкіметінің мемлекеттік облигациялар	38,187,546	55,670,562
Швеция Үкіметінің мемлекеттік облигациялар	37,456,663	34,200,059
Бельгия Үкіметінің мемлекеттік облигациялар	-	27,603,138
Финляндия Үкіметінің қазынашылық облигациялар	-	4,781,517
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	2,167,447,473	3,126,881,125
Халықаралық мемлекеттік және мемлекеттік емес қаржы ұйымдарының борыштық бағалы қағаздары		
AAA кредиттік рейтингісі бар	96,917,958	152,579,215
AA+ кредиттік рейтингісі бар	22,041,336	49,827,995
A+ кредиттік рейтингісі бар	15,174,845	-
A кредиттік рейтингісі бар	2,892,538	476,094
Халықаралық мемлекеттік және мемлекеттік емес қаржы ұйымдарының борыштық бағалы қағаздарына инвестициялар, барлығы	137,026,677	202,883,304
Халықаралық компаниялардың корпоративтік облигациялары		
A дан AAA дейінгі кредиттік рейтингісі бар	65,907,911	87,635,955
BB кредиттік рейтингісі бар	251,570	217,723
B+ кредиттік рейтингісі бар	10,306,801	9,548,791
- тағайындалған кредиттік рейтингісі жоқ	5,200,182	-
Халықаралық компаниялардың корпоративтік облигацияларына инвестициялар жиынтығы	81,666,464	97,402,469
Шетел эмитенттерінің бағалы қағаздарына инвестициялар жиынтығы	2,386,140,614	3,427,166,898

21 Сатуға арналған қолда бар қаржылық активтер, жалғасы

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Қазақстан эмитенттерінің бағалы қағаздарына инвестициялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық міндеттемелері	248,557,678	180,635,673
Қазақстанның мемлекеттік қаржы ұйымдарының борыштық бағалы қағаздары	1,385,526	7,378,210
Қазақстан эмитенттерінің бағалы қағаздарына инвестициялардың жиынтығы	249,943,204	188,013,883
Құнсыздануына резерв	-	(4,776,749)
Құнсыздануына резервті шегергендегі үлестік құралдарға инвестициялар жиынтығы	249,943,204	183,237,134
Борыштық құралдарға инвестициялардың жиынтығы жиыжиынтығы	2,636,083,818	3,610,404,032
Үлестік құралдар		
Корпоративтік акциялар	451,640	1,091,614
Борыштық құралдарға инвестициялардың жиынтығы	451,640	1,091,614
Құнсыздануына резерв	(400,190)	(851,702)
Құнсыздануына резервті шегергендегі үлестік құралдарға инвестициялар жиынтығы	51,450	239,912
Сату үшін қолда бар қаржылық активтердің жиынтығы	2,636,135,268	3,610,643,944

Құнсыздануына резервтің өзгеруін талдау

2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы сату үшін қолда бар қаржылық активтерге қатысты құнсыздануына резервтердегі өзгерістер төмендегідей көрініс алады:

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша құнсыздануына резервтің шамасы	5,628,451	-
Құнсыздануына/(қалпына келтіруге) таза резерв құру	(1,875,941)	5,628,451
Есептен шығару	(3,352,320)	-
Жыл аяғындағы жағдай бойынша құнсыздануына резервтің шамасы	400,190	5,628,451

2012 жылғы желтоқсанда «БТА Банкі» АҚ міндеттемелерін қайта құрылымдауды аяқтағаннан кейін ҚҰБ әділ құны бойынша танылған жаңа бағалы қағаздарды алды. Қорытындысында, 1,875,941 мың теңге мөлшерінде құнсызданудан болған шығынды қалпына келтіру танылды, «БТА Банкі» АҚ бойынша құнсыздануға құрылған резервтің қалған сомасы есептен шығарылды.

22 Өтегенге дейін ұсталып тұратын инвестициялар

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның ВВВ+ кредиттік рейтингі бар облигациялары	55,205,772	-
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ВВВ+ кредиттік рейтингі бар облигациялары	950,000	-
	56,155,772	-

Ұлттық Банк Басқармасының 2012 жылғы 26 қарашадағы №342 шешіміне сәйкес ҚҰБ 2012 жылғы 13 желтоқсанда «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ-ның облигацияларын номиналды құны бойынша – 70,196,000 мың теңгеге сатып алды. Облигацияларда жылдық 4% купон мөлшерлемесі бар және өтеу мерзімі 2024 жыл.

Бұл облигациялардың әділ құны оларды сатып алу күні 54,957,622 мың теңгеге тең. Төленген ақша қаражаты мен әділ құны арасындағы 15,170,270 мың теңге сомасындағы айырмашылық шоғырландырылған жиынтық кіріс туралы есепте өтегенге дейін ұсталып тұратын инвестицияларды бастапқыда тану кезінде шығынның құрамына жазылды.

Облигацияның әділ құны бастапқы тану кезінде ұқсас талаптары мен кредиттік тәуекелдері бар мемлекеттік бағалы қағаздарға орналастырылған нарықтық табыс мөлшерлемесіне тең 6.64%-дық нарықтық мөлшерлемесін қолданылып есептелген облигацияның ақшалы тасқынының келісім-шарттын дисконттау жолымен есептелді.

23 Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер

мың теңге	Жер, үйлер мен ғимараттар	Жиһаз бен жабдықтар	Компьютерлік жабдықтар	Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс/ орнатылмаған жабдықтар	Материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты шығындар/Қайта бағаланған құны							
2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	18,034,313	15,662,781	2,334,566	1,095,240	4,563,877	3,359,175	45,049,952
Түсімдер	2,193,914	3,625,057	305,156	407,895	1,091,380	532,425	8,155,827
Құнын теріс бағалау	-	(44,754)	-	-	-	-	(44,754)
Шығынға жазу	(498,619)	(756,740)	(119,249)	(153,209)	(330,792)	(433,110)	(2,291,719)
Аударымдар	847,029	2,994,796	354	9,800	(3,851,979)	-	-
2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	20,576,637	21,481,140	2,520,827	1,359,726	1,472,486	3,458,490	50,869,306
Тозу және амортизация							
2012 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	251,355	5,073,094	1,550,536	639,389	-	2,125,219	9,639,593
Есептелген тозу және амортизация	1,410,603	762,704	974,416	172,557	-	363,881	3,684,161
Құнын қайта бағалау	-	(15,525)	-	-	-	-	(15,525)
Шығынға жазу	(237,040)	(639,254)	(119,249)	(146,193)	-	(411,491)	(1,553,227)
Аударымдар	(906)	881	25	-	-	-	-
2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	1,424,012	5,181,900	2,405,728	665,753	-	2,077,609	11,755,002
Баланстық құны							
2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	19,152,625	16,299,240	115,099	693,973	1,472,486	1,380,881	39,114,304

23 Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер, жалғасы

мың теңге	Жер, үйлер мен ғимараттар	Жиһаз бен жабдықтар	Компьютерлік жабдықтар	Көлік құралдары	Аяқталмаған құрылыс/ орнатылмаған жабдықтар	Материалдық емес активтер	Барлығы
Нақты шығындар/Қайта бағаланған құны							
2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	19,153,989	14,314,866	2,558,891	920,162	1,861,309	3,106,897	41,916,114
Түсімдер	254,303	853,904	167,339	16,581	4,422,177	506,841	6,221,145
Құнын қайта бағалау	2,984,537	19,320	-	208,689	-	-	3,212,546
Құнын теріс бағалау	(1,036,117)	(30,606)	-	(8,719)	-	-	(1,075,442)
Шығынға жазу	(956,086)	(176,724)	(412,336)	(126,540)	(650,123)	(254,563)	(2,576,372)
Қайта бағалаған кезде алып тасталды	(2,648,039)	-	-	-	-	-	(2,648,039)
Аударымдар	281,726	682,021	20,672	85,067	(1,069,486)	-	-
2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	18,034,313	15,662,781	2,334,566	1,095,240	4,563,877	3,359,175	45,049,952
Тозу және амортизация							
2011 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша қалдық	2,534,722	4,481,427	1,620,197	591,604	-	1,993,846	11,221,796
Есептелген тозу және амортизация	1,036,695	806,296	363,023	73,293	-	350,283	2,629,590
Құнын қайта бағалау	-	14,134	-	101,994	-	-	116,128
Құнын теріс бағалау	-	(13,626)	-	(962)	-	-	(14,588)
Шығынға жазу	(696,598)	(192,150)	(431,096)	(126,540)	-	(218,910)	(1,665,294)
Қайта бағалаған кезде алып тасталды	(2,648,039)	-	-	-	-	-	(2,648,039)
Аударымдар	24,575	(22,987)	(1,588)	-	-	-	-
2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	251,355	5,073,094	1,550,536	639,389	-	2,125,219	9,639,593
Баланстық құны							
2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық	17,782,958	10,589,687	784,030	455,851	4,563,877	1,233,956	35,410,359

Негізгі құрал-жабдықтарды сатып алумен және оның құрылысымен байланысты қарыздар бойынша капиталдандырылған шығындар 2012 жылы болған жоқ (2011 жылы: осындай шығындар болмады).

23 Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер, жалғасы

Активтердің құнын қайта бағалау

Банк басшылығы жүргізген талдау негізінде негізгі құрал-жабдықтардың және материалдық емес активтердің баланстық және әділ құндары арасында айтарлықтай айырма анықталмағандықтан 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҰБ меншігінде тұрған ғимараттар мен жабдықтарға қайта бағалау жүргізілген жоқ.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ғимараттар мен жабдықтардың баланстық құны қайта бағаланбады және 24,566,684 мың теңгені құрауы тиіс (2011 жылы: 16,668,825 мың теңге).

24 Басқа да активтер

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Басқа да дебиторлық берешек	4,115,806	5,370,919
Құнсыздануына резерв	(12,362)	(11,164)
Басқа да қаржылық активтердің жиынтығы	4,103,444	5,359,755
Қорлар	5,723,063	5,555,177
Тазартылған және тазартылмаған бағалы металдар мен тастар	512,831	242,269
Негізгі құрал-жабдықтар үшін алдын ала ақы	292,948	258,226
Басқалары	54,232	35,997
Басқа да қаржылық емес активтердің жиынтығы	6,583,074	6,091,669
Басқа да активтердің жиынтығы	10,686,518	11,451,424

Құнсыздануына резервтердің өзгеруін талдау

31 желтоқсанда аяқталған жылы басқа да қаржылық активтер бойынша құнсыздануына резервтің өзгерістері мынадай түрде көрсетілуі мүмкін:

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Жыл басындағы жағдай бойынша құнсыздануына резервтің шамасы	11,164	450
Құнсыздануына резервтің таза құрылуы	70,819	26,716
Есептен шығару	(69,621)	(16,002)
Жыл аяғындағы жағдай бойынша құнсыздануына резервтің шамасы	12,362	11,164

25 Айналыстағы ақша

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Айналыстағы банкноттар мен монеталар	1,737,955,160	1,549,344,117
Кассадағы және сақтау орнындағы банкноттар мен монеталарды шегергенде	(954,930)	(850,646)
	1,737,000,230	1,548,493,471

26 Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Шетел банктерінің және басқа да қаржы институттарының қаражаты		
Халықаралық қаржы ұйымдарының ағымдағы шоттары	85,258,162	83,751,821
ЭБДҰ құрамына кіретін елдердің банктері	4,149,954	69,247,067
Басқа да шетел банктері	149,109	147,786
Шетел банктерінің және басқа да қаржы институттары қаражатының жиынтығы	89,557,225	153,146,674
Қазақстан банктерінің және басқа да қаржы институттарының қаражаты		
«Востро» типіндегі шоттар		
10 ірі Қазақстан банкі	340,271,874	266,221,341
Басқа да Қазақстан банктері	435,791,376	472,276,570
Депозиттер		
10 ірі Қазақстан банкі	15,000,625	24,000,808
Басқа да Қазақстан банктері	130,211,234	76,842,829
Қазақстан банктерінің және басқа да қаржы институттары қаражатының жиынтығы	921,275,109	839,341,548
	1,010,832,334	992,488,

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банкте шоттары мен депозиттері капиталдың 10%-нан астамын құрайтын 2 банкі бар (2011 жылы: екі банк). 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген банктердің шоттар мен депозиттер бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 295,936,825 мың теңге (2011 жылы: 327,382,719 мың теңге) құрады.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша халықаралық қаржы ұйымдарының ағымдағы шоттарына Қазақстан Республикасының Халықаралық валюталық қордағы (бұдан әрі – «ХВҚ») мүшелігі үшін 84,725,376 мың теңге (2011 жылы: 83,054,127 мың теңге) мөлшеріндегі жарна қосылады. Қарыз алудың арнайы құқықтарында («ҚАҚ») көрсетілген ҚВҚ мүшелігі үшін жарна ХВҚ-ның әрбір мүшесі үшін анықталады. ҚҰБ ХВҚ үшін жарнаға (365,700 мың ҚАҚ) тең сомаға борыштық міндеттемелерді шығарды.

2009 жылы Қазақстан Республикасы ХВҚ-дан 343,654 мың теңге көлемінде ҚАҚ қосымша тарату алды. Бұл тарату бойынша Ұлттық Банкте ешқандай да активтер және міндеттемелер мойындалмады.

27 Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары

Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 606,710,642 мың теңгені құрайды (2011 жылы: 473,186,260 мың теңге).

Ұлттық Банк 2012 және 2011 жылдары Ұлттық қордың активтерін сенімгерлік басқаруды жүзеге асырды. Ұлттық Банктегі Ұлттық қордың депозиттерін қоспағанда, Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілген жоқ.

28 Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Ұлттық валютамен	176,138,092	128,936,007
Шетел валютасымен	1,710,866	681,509
	177,848,958	129,617

29 Клиенттердің шоттары

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Ұлттық валютамен	329,650,595	478,490,984
Шетел валютасымен	30,287,746	1,629,634
	359,938,341	480,120,618

ҚҰБ 2012 және 2011 жылдары клиенттердің шетел және ұлттық валютасындағы шоттарына қызмет көрсетуді жүзеге асырды. Ұлттық Банктің клиенттерінің салалық тиесілігі – бұл мемлекеттік басқару, Ұлттық Банктің еншілес компанияларының салалық тиесілігі – бұл қаржылық делдалдық, сақтандыру және банктерді тарату.

2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банктің бір клиенті бар, оның шоттары мен депозиттері капиталының 10% астамын құрайды. Көрсетілген клиенттің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарының жиынтық көлемі 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 295,071,963 мың теңге (2011 жылы: 434,475,592 мың теңге) құрады.

30 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық қағаздарда мынадай шығарылым құрылымы болды:

Эмиссия	Баланстық құны	Шығару күні	Өтеу күні	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі
KZW1KM093477	9,591,031	27.04.2012	25.01.2013	1.80
KZW1KM093501	17,367,222	18.05.2012	15.02.2013	1.80
KZW1KM093568	14,238,934	29.06.2012	29.03.2013	1.82
KZW1KM093592	12,473,888	20.07.2012	19.04.2013	1.82
KZW1KM063603	18,321,742	27.07.2012	25.01.2013	1.50
KZW1KM063629	12,720,329	10.08.2012	08.02.2013	1.51
KZW1KM093691	12,613,822	28.09.2012	28.06.2013	1.82
KZW1KD913708	10,999,057	05.10.2012	04.01.2013	1.05
KZW1KD913740	12,399,008	02.11.2012	01.02.2013	1.05
KZW1KM063801	14,900,161	14.12.2012	14.06.2013	1.51
KZW1KD893819	15,065,592	21.12.2012	20.03.2013	1.07
KZW1KM093824	17,663,654	28.12.2012	27.09.2013	1.82
	168,354,440			

30 Шығарылған борыштық бағалы қағаздар, жалғасы

2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шығарылған борыштық қағаздарда мынадай шығарылым құрылымы болды:

Эмиссия	Баланстық құны	Шығу күні	Өтеу күні	Тиімді сыйақы мөлшерлемесі
KZW1KM063025	24,360,200	08.07.2011	06.01.2012	1.46
KZW1KM093063	59,385,104	05.08.2011	04.05.2012	1.65
KZW1KM063108	3,087,004	26.08.2011	24.02.2012	1.46
KZW1KM093113	36,983,739	02.09.2011	01.06.2012	1.75
KZW1KM063140	60,255,702	16.09.2011	16.03.2012	1.46
KZW1KM093154	9,125,376	23.09.2011	22.06.2012	1.73
KZW1KD913187	12,955,727	14.10.2011	13.01.2012	1.01
KZW1KM093204	6,294,843	28.10.2011	27.07.2012	1.75
KZW1KD913211	30,144,646	04.11.2011	03.02.2012	1.01
KZW1KD913229	5,304,165	11.11.2011	10.02.2012	1.01
KZW1KM063231	6,557,218	18.11.2011	18.05.2012	1.46
KZW1KD913252	13,154,163	02.12.2011	29.02.2012	1.01
KZW1KM093261	23,281,681	09.12.2011	07.09.2012	1.75
KZW1KM063272	35,566,185	15.12.2011	15.06.2012	1.46
KZW1KD883281	52,935,701	23.12.2011	20.03.2012	1.00
KZW1KM063298	6,952,092	23.12.2011	22.06.2012	1.46
KZW1KD913302	107,367,389	30.12.2011	30.03.2012	0.96
	493,710,935			

31 Кепілдік беру қорларының резервтері

2012 жылғы 31 желтоқсанда жеке тұлғалардың депозиттері бойынша кепілдік беру қорларының резервтері 97,661,126 мың теңге құрады (2011 жылы: 73,458,067 мың теңге).

32 Басқа да міндеттемелер

	2012 ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Банктік емес қызмет бойынша басқа да кредиторлар	1,878,679	2,337,665
Банктік қызмет бойынша басқа да кредиторлар	360,866	401,068
Жалпы және әкімшілік шығыстар бойынша кредиторлық берешектер	67,780	84,782
Басқалары	5,723	1,440
Басқа да қаржылық міндеттемелердің жиынтығы	2,313,048	2,824,955
Еңбекақы бойынша кредиторлық берешек	2,366,762	2,003,694
Салықтар бойынша кредиторлық берешек (табыс салығын коспағанда)	716,504	535,990
Алынған басқа да алдын ала төлемдер	383,252	458,438
Негізгі құралдарды иемдену бойынша кредиторлық берешек	7,713	21,173
Басқа да қаржылық емес міндеттемелердің жиынтығы	3,474,231	3,019,295
Басқа да міндеттемелердің жиынтығы	5,787,279	5,844,250

33 Акционерлік капитал және акционерлерден сатып алынған меншікті акциялар

(а) Шығарылған капитал

Банктің жарғылық капиталын қалыптастыру кейіннен болатын өзгерістерімен және толықтыруларымен Қазақстан Республикасы Президентінің 1995 жылғы 30 наурыздағы Жарлығында реттеледі. Жарлыққа 2000 жылғы 18 желтоқсанда енгізілген өзгерістерге сәйкес Қазақстан Ұлттық Банкінің жарғылық капиталы бөлінбеген таза кірістен жасалатын аударымдар жолымен, сонымен қатар мемлекеттік бюджетті қаржыландыру жолымен кем дегенде 20,000,000 мың теңгесі мөлшерде қалыптастырылады. 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 20,000,000 мың теңге болды.

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасының заңына сәйкес Банк резервтік капиталды өзінің жарғылық капиталынан кем емес мөлшерде қалыптастыруға тиіс. 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтік капитал тиісінше 188,436,214 мың теңге және 156,287,842 мың теңге болды. Қосымша, резервтік капитал белгілі бір активтер сомасының 0.5%-ы сомада бөлінбеген табыстан түсетін қаражатты жыл сайын аудару көмегімен қалыптастырылады. 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктік тәуекелдерді құнсыздану резерві тиісінше 19,277,457 мың теңге және 13,201,628 мың теңге болды. Бұл резервтер қайта бөлінбейді.

(ә) Резервтік капитал

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» Қазақстан Республикасының заңына сәйкес Банк Басқармасы 2011 жылғы бөлінбеген пайданы ҚҰБ резервтік капиталын толықтыруға бағыттауға қаулы етті (Басқарманың 2012 жылғы 28 сәуірдегі № 152 қаулысы).

(б) Капиталды басқару

Бөлінбеген пайда Қазақстан Ұлттық Банкінің Басқармасы айқындайтын сомада жарғылық және/немесе резервтік капиталдың құрамына аударылады. Қазақстан Ұлттық Банкінің жылдық есебін Қазақстан Республикасының Президенті бекіткеннен кейін бөлінбеген пайданың қалған бөлігі бір жылға кейінге қалдырумен мемлекеттік бюджетке аударылады.

Егер резервтік капиталдың мөлшері жарғылық капитал сомасынан аз болса, онда барлық бөлінбеген пайда Қазақстан Ұлттық Банкінің қарамағында қалады және ол жарғылық капитал мөлшеріне жеткенге дейін резервтік капиталды толықтыруға бағытталады. Резервтік капитал қаражаты қаржы жылының шығындарын өтеуге жеткіліксіз болған жағдайда орны толтырылмаған шығын Қазақстан Ұлттық Банкіне бір жылға кейінге қалдырумен мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен толық көлемде өтеледі.

34 Сегменттер бойынша талдау

Ұлттық Банктің қызметі осы шоғырландырылған қаржылық есептілік мақсаттары үшін бір есептік сегменттен тұрады. Ұлттық Банктен Ұлттық Банк орындайтын функциялармен байланысты кірістер мен шығыстар туралы есептерді беру талап етілмейді, қызметтің осы түрлері осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің мақсаты үшін жеке операциялық сегменттер ретінде қаралмайды.

35 Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару Ұлттық Банктің қызметінде маңызды рөл атқарады және оның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Ұлттық Банк өзінің қызметін жүзеге асыру барысында кездесетін нарық тәуекелі, кредит тәуекелі және өтімділік тәуекелі негізгі тәуекелдер болып табылады.

(а) Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер

Ұлттық Банктің тәуекелдерді басқару саясаты Ұлттық Банк ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты түрде бағалап отыруға бағытталған. Тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдер нарық ахуалының, ұсынылатын банк өнімдерінің және қызмет көрсетулердің өзгерістерін және пайда болатын үздік тәжірибелерді көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралып отырады.

Басшылық тәуекелдерді басқару жөніндегі бақылау жүйесінің тиісінше жұмыс істеуіне, маңызды тәуекелдерді басқаруға және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясат пен рәсімдерді мақұлдауға, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдауға жауапты болады.

Басқарма, Директорлар кеңесі, комитеттер мен комиссиялар және тиісті жұмыс топтары тұрақты негізде Ұлттық Банктің монетарлық, инвестициялық және валюталық саясатына байланысты мәселелерді қарайды және өз активтерін басқару шеңберінде лимиттерді, сондай-ақ Банктің контрагенттерін бағалау жөніндегі талаптарды белгілейді.

Банк Басқармасының 2006 жылғы 27 қазандағы қаулысымен бекітілген Банктің алтын валюта активтерін басқару жөніндегі инвестициялық стратегияға сәйкес тәуекелдерді басқарудың негізгі мақсаттары Банк активтерінің өтімділігі мен сақталуын қамтамасыз ету, сондай-ақ сатып алу мүмкіндігін сақтау және кірістілікті ұлғайту болып табылады.

Осы мақсаттарға сәйкес Ұлттық Банктің алтын валюта активтері келесі портфельдерге бөлінеді: өтімділік портфелі, инвестициялық портфель, стратегиялық портфель, алтын портфелі және дамушы нарық портфелі.

Ұлттық Банктің еншілес ұйымдарының қызметі бірқатар тәуекелдердің ықпалына ұшырайды, олардың ішіндегі ең маңыздысы нарық тәуекелдері болып табылады. Еншілес ұйымдарда тәуекелдерді басқару рәсімдері ішкі нұсқаулықтармен реттеледі және олардың орындалуын еншілес ұйымдардың Директорлар кеңесі мен ішкі бақылау бөлімдерін қосқанда, түрлі органдар бақылайды.

(ә) Нарық тәуекелі

Нарық тәуекелі – бұл нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнының немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі. Нарық тәуекелі валюта тәуекелінен, сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарық тәуекелі нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің және нарықтық бағалардың құбылмалылық деңгейі өзгерістерінің ықпалына ұшыраған пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарық тәуекелін басқару міндеті қабылданған тәуекелден алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, нарық тәуекеліне ұшырауды тиісті параметрлер шеңберінен аспайтындай етіп басқару және бақылау болып табылады.

Ұлттық Банк барлық ашық позицияларды тұрақты түрде бағалау рәсімін жүргізу арқылы нарық тәуекелін басқарады. Бұдан басқа, Ұлттық Банк қаржы құралдары бойынша ашық позицияларға, сыйақы мөлшерлемелеріне өтеу мерзімдеріне, валюта позицияларына және шығындарға қойылатын шектеулерге белгіленген лимиттерді үнемі бақылап отырады.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарық тәуекелі, жалғасы

Ұлттық Банк «Tracking Error» («Бақылау қателігі») әдіснамасын пайдаланады. «Tracking Error» көрсеткіші инвестордың бағалы қағаздарының ағымдағы портфелі кірістілігінің нақты көрсеткіштері эталондық портфель кірістілігі көрсеткіштерінен қаншалықты ауытқитынын көрсетеді. Инвестициялық стратегияға сәйкес «Tracking Error» көрсеткішінің лимиті есепті кезеңде жылдық мән бойынша 2% болды.

«Tracking Error» әдіснамасын инвестор портфельді оның эталондық портфелімен салыстыра отырып басқарған жағдайда ғана қолдануға болады.

2012 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша алтын валюта активтерінің инвестициялық портфелі үшін мыналардан тұратын келесі композиттік индекс эталондық портфель болып табылады:

- 30% - Merrill Lynch United States Treasuries, 0-3 жыл,
- 28% - Merrill Lynch All Euro Government Index, DE, FR, NL, AT, LU, FI, 0-3 жыл,
- 10% - Merrill Lynch United Kingdom Gilts Index, 0-3 жыл,
- 10% - Merrill Lynch Japanese Government Index, 0-3 жыл,
- 5% - Merrill Lynch Australian Government Index, 0-3 жыл,
- 5% - Merrill Lynch Canadian Government Index, 0-3 жыл,
- 5% - Merrill Lynch South Korean Government Index, 0-3 жыл,
- 3% - Merrill Lynch Hong Kong Government Index, 0-3 жыл,
- 2% - Merrill Lynch Singapore Government Index, 0-3 жыл,
- 2% - Merrill Lynch Danish Government Index, 1-3 жыл,

2011 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша алтын валюта активтерінің инвестициялық портфелі үшін мыналардан тұратын келесі композиттік индекс эталондық портфель болып табылады:

- 30% - Merrill Lynch United States Treasuries, 0-3 жыл,
- 35% - Merrill Lynch European Economic and Maturity Union Direct Governments, 0-3 жыл,
- 10% - Merrill Lynch United Kingdom Gilts Index, 0-3 жыл,
- 10% - Merrill Lynch Japanese Government Index, 0-3 жыл,
- 5% - Merrill Lynch Australian Government Index, 0-3 жыл,
- 5% - Merrill Lynch Canadian Government Index, 0-3 жыл,
- 5% - Merrill Lynch South Korean Government Index, 0-3 жыл.

(i) Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі – бұл сыйақының нарықтық мөлшерлемелерінің өзгеру салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі. Ұлттық Банк сыйақының басым нарықтық мөлшерлемелері ауытқуларының оның қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағындарына тигізетін ықпалына ұшырайды. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайтуы мүмкін, алайда, оны төмендетуі де мүмкін не сыйақының мөлшерлемелері кездейсоқ өзгерген жағдайда шығындардың туындауына әкеп соқтыруы мүмкін.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарық тәуекелі, жалғасы****(i) Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі, жалғасы****Сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарау мерзімдерін талдау**

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі көбінесе сыйақы мөлшерлемелері өзгерісінің мониторингі арқылы басқарылады. Негізгі қаржы құралдары бойынша сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарау мерзімдеріне қатысты қысқаша ақпарат былайша берілуі мүмкін:

мың теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан асатын	Пайызсыз	Баланстық құны
2012 жылғы 31 желтоқсан							
АКТИВТЕР							
Кассадағы шетел валютасымен ақша қаражаты	-	-	-	-	-	9,969,355	9,969,355
Алтын	355,053,170	-	-	-	-	571,762,355	926,815,525
Банктердегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	605,494,143	1,714,034	1,824,131	5,894,496	-	120,312,024	735,238,828
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	642,080	3,131,544	2,974,043	74,140,992	128,969,748	92,533,818	302,392,225
Кері РЕПО мәмілелері	475,659,709	-	102,343,271	-	-	-	578,002,980
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	44,108,440	228,034,054	569,932,061	1,644,012,794	149,996,468	51,451	2,636,135,268
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	-	-	82,387	419,454	55,653,931	-	56,155,772
Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	-	-	-	-	-	186,770	186,770
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	4,103,444	4,103,444
	1,480,957,542	232,879,632	677,155,893	1,724,467,736	334,620,147	798,919,217	5,249,000,167

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарық тәуекелі, жалғасы****(і) Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі, жалғасы**

мың теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан асатын	Пайызсыз	Баланстық құны
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	1,737,000,230	1,737,000,230
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	146,215,400	-	-	-	-	864,616,934	1,010,832,334
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	269,103	269,103
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	-	-	-	-	-	606,710,642	606,710,642
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	-	-	-	-	-	177,848,958	177,848,958
Клиенттердің шоттары	-	-	-	-	-	359,938,341	359,938,341
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	110,702,915	39,987,870	17,663,655	-	-	-	168,354,440
Кепілдік беру қорларының резервтері	-	-	-	-	-	97,661,126	97,661,126
Басқа қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	-	2,313,048	2,313,048
	256,918,315	39,987,870	17,663,655	-	-	3,846,358,382	4,160,928,222
	1,224,039,227	192,891,762	659,492,238	1,724,467,736	334,620,147	(3,047,439,165)	1,088,071,945

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарық тәуекелі, жалғасы

(i) Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі, жалғасы

мың теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан асатын	Пайыз- сыз	Баланстық құны
2011 жылғы 31 желтоқсан							
АКТИВТЕР							
Кассадағы шетел валютасымен ақша қаражаты	-	-	-	-	-	21,081,881	21,081,881
Алтын	423,034,946	-	-	-	-	192,975,824	616,010,770
Банктердегі және басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	189,386,171	-	3,371,015	2,082,867	-	237,828,659	432,668,712
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	5,041,013	5,041,013
Кері РЕПО мәмілелері	330,213,990	-	100,762,787	-	-	-	430,976,777
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	200,030,888	462,074,747	657,623,537	2,156,489,080	134,185,780	239,912	3,610,643,944
Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	-	-	-	-	-	810,037	810,037
Өзге қаржы активтері	-	-	-	-	-	5,359,755	5,359,755
	1,142,665,995	462,074,747	761,757,339	2,158,571,947	134,185,780	463,337,081	5,122,592,889

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Сыйақы ставкасының өзгеру тәуекелі, жалғасы

мың теңге	3 айдан кем	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Пайызсыз	Баланстық құн
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	1,548,493,471	1,548,493,471
Банктердің және өзге қаржы институттарының қаржысы	100,843,637	-	-	-	-	891,644,585	992,488,222
Кезең ішінде өзгерістері пайданың немесе зиянның құрамында көрсетілетін, әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	-	-	-	4,267,768	4,267,768
Қазақстан Республикасының Ұлттық Қорының ағымдағы шоттары	-	-	-	-	-	473,186,260	473,186,260
Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	-	-	-	-	-	129,617,516	129,617,516
Клиенттер шоттары	-	-	-	-	-	480,120,618	480,120,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	202,197,308	261,937,103	29,576,524	-	-	-	493,710,935
Кепілдік беру қорларының резервтері	-	-	-	-	-	73,458,067	73,458,067
Басқа қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	-	2,824,955	2,824,955
	303,040,945	261,937,103	29,576,524	-	-	3,603,613,240	4,198,167,812
Туынды қаржы құралдарының ықпалы	-	-	-	-	-	3,501,583	3,501,583
	839,625,050	200,137,644	732,180,815	2,158,571,947	134,185,780	(3,136,774,576)	927,926,660

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Сыйақы ставкасының өзгеру тәуекелі, жалғасы

Орташа сыйақы ставкалары

Осыдан кейінгі кесте 2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша орташа тиімді сыйақы ставкасын көрсетеді. Осы сыйақы ставкалары тиісті активтер мен міндеттемелерді өтеудегі шамамен алғандағы кірістілікті көрсетеді.

	2012 ж. мың теңге баланстық күн	орташа тиімді сыйақы ставкасы, %	2011 ж. мың теңге баланстық күн	орташа тиімді сыйақы ставкасы, %
Пайыздық активтер				
Алтын				
<i>Шетелдік банктердің депозиттеріндегі алтын</i>	355,053,170	0.04	423,034,946	0.07
Банктердегі және өзге қаржы институттарындағы шоттар және депозиттер				
<i>«ностро» типті шоттар</i>				
- жапон иеніндегі	6,439,521	0.05	187,705	0.01
- АҚШ долларындағы	4,906,900	2.93	16,570,247	0.01
- фунт стерлингтегі	1,095,608	1.06	1,508,739	0.24
- еуроғағы	953,317	3.05	1,368,548	0.37
- корей вонасындағы	169,242	0.10	9,199,643	0.11
- Австралия долларындағы	135,863	5.42	8,324,665	4.25
- теңгедегі	1,960	1.00	1,929	1.50
- басқа валютадағы	132,745	4.15	3,101,974	0.20
<i>Депозиттер</i>				
- АҚШ долларындағы	586,756,053	0.15	110,515,923	0.26
- теңгедегі	14,335,595	6.29	7,464,278	7.05
- еуроғағы	-	-	76,720,470	0.59
Өзгерістері кезеңдегі пайда немесе зиян құрамында көрсетілетін, әділ күн бойынша бағаланатын қаржы құралдары				
- АҚШ долларында	153,475,937	2.56	-	-
- еуроға	43,263,892	1.95	-	-
- фунт стерлингте	5,966,555	1.99	-	-
- Канада долларында	3,875,921	2.88	-	-
- жапон иенінде	1,593,452	-	-	-
- Австралия долларында	1,373,869	5.20	-	-
- Сингапур долларында	308,781	0.20	-	-
Кері репо мәмілелері				
- теңгеде	475,659,709	5.69	330,213,990	7.50
- АҚШ долларында	102,343,271	3.00	100,762,787	3.00

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы****(і) Сыйақы ставкасының өзгеру тәуекелі, жалғасы****Орташа сыйақы ставкалары**

	2012 ж. мың теңге баланстық құн	орташа тиімді сыйақы ставкасы , %	2011 ж. мың теңге баланстық құн	орташа тиімді сыйақы ставкасы , %
Сату үшін қолда бар қаржы активтері				
- АҚШ долларында	787,703,94	0.62	1,331,235,881	0.55
- еуроға	644,570,64	0.96	1,038,659,384	1.17
-фунт стерлингте	221,828,58	0.74	292,944,937	1.38
- жапон иенінде	193,150,33	0.17	282,870,716	0.20
- корей вонасында	117,771,71	3.29	143,382,718	3.56
- Австралия долларында	111,630,97	3.13	157,241,428	4.26
- Канада долларында	110,231,91	1.26	147,645,628	1.88
- теңгеде	249,776,58	5.21	182,223,281	3.26
- Гонконг долларында	65,659,19	0.28	-	-
- дат кронасында	50,424,40	0.06	-	-
- Сингапур долларында	45,878,85	0.23	-	-
- швед кронасында	37,456,66	0.67	34,200,059	1.08
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	56,155,77	6.64	-	-
Банктер мен өзге қаржы институттарының қаражаты				
<i>Мерзімді депозиттер</i>				
- теңгеде	145,211,85	0.42	100,843,637	0.68
Қазақстан Республикасының қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары				
- теңгеде	176,138,09	0.26	128,936,007	0.32
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар				
- теңгеде	168,354,44	1.56	493,710,935	1.31

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы****(i) Сыйақы ставкасының өзгеру тәуекелі, жалғасы****Сыйақы ставкасының өзгеру сезімталдығын талдау**

Сыйақы ставкаларын қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген сыйақы ставкаларының өзгеру тәуекелін басқару қаржы активтері мен міндеттемелерінің сезімталдығы мониторингімен толықтырылады. Сыйақы ставкасының өзгеруіне байланысты пайданың немесе зиянның және капиталдың сезімталдығын талдау (Сыйақы ставкасын қайта қарау тәуекелі) (сыйақы ставкасының өсу немесе кему жағына қарай қисық кірістіліктің 300 базистік тармақтарға параллелді жылжуының ықшамдалған сценарийі 2012 жылғы 31 желтоқсан мен 2011 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелердің қайта қаралған позициялары негізінде жасалған) былайша ұсынылуы мүмкін:

	2012 ж.		2011 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге
Ставкалардың өсу жағына қарай 300 базистік тармақтарға параллелді жылжуы	40,693,942	40,693,942	38,039,006	38,039,006
Ставкалардың кему жағына қарай 300 базистік тармақтарға параллелді жылжуы	(40,693,942)	(40,693,942)	(38,039,006)	(38,039,006)

Өзгерістер кезең ішінде пайда мен зиян құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құнына жасалған өзгерістерге пайданың немесе зиянның және капиталдың сезімталдығын талдау және сату үшін қолда бар қаржы активтерін сыйақы ставкаларының өзгеруі негізінде (Сыйақы ставкасын қайта қарау тәуекелі) (сыйақы ставкасының өсу немесе кему жағына қарай қисық кірістіліктің 50 базистік тармақтарға параллелді жылжуының ықшамдалған сценарийі 2012 жылғы 31 желтоқсан мен 2011 жылғы 31 желтоқсан аралығындағы жағдай бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттемелердің қайта қаралған позициялары негізінде жасалған) былайша ұсынылуы мүмкін.

	2012 ж.		2011 ж.	
	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге	Пайда немесе зиян мың теңге	Капитал мың теңге
Ставкалардың кему жағына қарай 50 базистік тармақтарға параллелді жылжуы	5,520,817	21,116,759	16,726,812	16,726,812
Ставкалардың өсу жағына қарай 50 базистік тармақтарға параллелді жылжуы	(5,797,449)	(29,516,478)	(32,167,261)	(32,167,261)

Жоғарыда келтірілген кестелерде өзге тең талаптар жағдайында белгіленген кірістілікке шешуші түрде жол беру арқылы қаржы құралдарының құнын өзгерту тиімділігі көрсетілген. Шын мәнінде талдауда ескерілмеген басқа да факторларға жол беру болжанып отырған арадағы өзара байланыстылық факторлары арқылы өмір сүруі мүмкін. Сондай-ақ бағаланған сезімталдық көрсеткіштері бір ізді сипат алмайды, сондықтан үлкен немесе шағын тиімділіктер осы қорытындылар негізінде интерполяциялануы немесе экстраполяциялануы тиіс екендігін атап өту негізді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Сыйақы ставкасының өзгеру тәуекелі, жалғасы

Сыйақы ставкасының өзгеру сезімталдығын талдау, жалғасы

Сезімталдықты талдау Ұлттық Банктің активтер мен пассивтерді белсенді басқарып отырғанын ескермейді. Осыған қосымша ретінде Ұлттық Банктің қаржылық жағдайы нарықта болып отырған өзгерістерге қатысты өзгерістерге душар болуы мүмкін. Мысалға, Ұлттық Банктің қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы стратегиясы тәуекелдерді нарықтың құбылмалылығы арқылы басқаруға бағытталған. Басшылық бағалардың бағалы қағаздар нарығында шұғыл теріс ауытқыған жағдайында қаржы құралдарын сату, инвестициялық портфель құрамының өзгеруі, сондай-ақ активтерді қорғаудың өзге де әдістеріне жүгінуі мүмкін. Сондықтан, өзгерістерге жол беру міндеттемелерге ықпал етпеуі және нарықтық баға бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепке қомақты түрде ықпал етуі мүмкін. Осы жағдайда активтер мен міндеттемелерді бағалаудың әртүрлі әдістері капитал шегінің қомақты түрде ауытқуына алып келуі мүмкін.

(ii) Валюталық тәуекел

Ұлттық Банкте бірнеше шетелдік валюталарда көрсетілген активтер мен міндеттемелер бар.

Валюталық тәуекел – валюталардың айырбас бағамдарының салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе болашақ ақша қаражаты ағынының өзгеру тәуекелі. Ұлттық Банк өзінің валюталық тәуекелге душар болуын хеджирлемейді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы****(ii) Валюталық тәуекел, жалғасы**

Ұлттық Банктің 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар шеңберінде валюталық тәуекелге душар болуы былайша көрініс алуы мүмкін:

Мың теңге	Теңге	Алтын	АҚШ доллары	Еуро	Жапон иені	СПЗ	Фунт стерлингі	Басқасы	Жиынтық
Активтер									
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	-	-	8,644,807	1,306,381	6,615	-	-	11,552	9,969,355
Алтын	-	926,815,525	-	-	-	-	-	-	926,815,525
Банктердегі және өзге де қаржы институттарындағы шоттар және депозиттер	22,582,464	-	593,792,464	9,387,464	17,994,034	84,933,825	1,374,316	5,174,261	735,238,828
Кезең ішіндегі пайда мен зиян құрамында көрсетілетін өзгерістері әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	202,010,025	50,776,982	13,867,050	-	13,490,320	22,247,848	302,392,225
Кері репо мәмілелері	475,659,709	-	102,343,271	-	-	-	-	-	578,002,980
Сату үшін қолда бар қаржы активтері	249,779,282	-	787,752,697	644,570,647	193,150,333	-	221,828,586	539,053,723	2,636,135,268
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	56,155,772	-	-	-	-	-	-	-	56,155,772
Ұйымдарға қауымдасқан инвестициялар	186,770	-	-	-	-	-	-	-	186,770
Негізгі құрал-жабдықтар материалдық емес активтер	39,114,304	-	-	-	-	-	-	-	39,114,304
Ағымдағы салықтық актив актив	192,814	-	-	-	-	-	-	-	192,814
Кейінге қалдырылған салықтық	86,489	-	-	-	-	-	-	-	86,489
Басқа активтер	10,686,504	-	-	14	-	-	-	-	10,686,518
Активтер жиынтығы	854,444,108	926,815,525	1,694,543,264	706,041,488	225,018,032	84,933,825	236,693,222	566,487,384	5,294,976,848

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы****(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы**

мың теңге	Теңге	Алтын	АҚШ доллары	Еуро	Жапон иенасы	АҚК	Фунт стерлингi	Басқалар	Жиынтығы
МІНДЕТТЕМЕЛЕР									
Айналыстағы ақша	1,737,000,230	-	-	-	-	-	-	-	1,737,000,230
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	532,804,906	-	379,878,885	9,288,804	1,973	84,725,376	-	4,132,390	1,010,832,334
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	26,462	-	7,474	38,334	180,077	-	12,151	4,605	269,103
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	606,710,642	-	-	-	-	-	-	-	606,710,642
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	176,138,092	-	-	-	-	-	-	1,710,866	177,848,958
Клиенттердің шоттары	329,650,595	-	29,918,702	339,691	-	-	2,284	27,069	359,938,341
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	168,354,440	-	-	-	-	-	-	-	168,354,440
Кепілдік беру қорларының резервтері	97,661,126	-	-	-	-	-	-	-	97,661,126
Ағымдағы салық міндеттемелері	36,663	-	-	-	-	-	-	-	36,663
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	1,249,460	-	-	-	-	-	-	-	1,249,460
Басқа да міндеттемелері	5,787,279	-	-	-	-	-	-	-	5,787,279
Міндеттемелер жиынтығы	3,655,419,895	-	409,805,061	9,666,829	182,050	84,725,376	14,435	5,874,930	4,165,688,576
Туынды қаржы құралдарының әсері			783,791	(3,841,860)	(4,135,213)	-	1,226,845	5,964,624	(1,813)
Баланстық және баланстан тыс таза позиция	(2,800,975,787)	926,815,525	1,285,521,994	692,532,799	220,700,769	208,449	237,905,632	566,577,078	1,129,286,459

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы****(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы**

2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтері мен міндеттемелердің құрылымы мынадай кестеде беріледі:

мың теңге	Теңге	Алтын	АҚШ доллары	Еуро	Жапон иенасы	АҚК	Фунт стерлингі	Басқалар	Жиынтығы
Активтер									
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	-	-	20,267,282	791,788	7,506	-	103	15,202	21,081,881
Алтын	-	616,010,770	-	-	-	-	-	-	616,010,770
Банктер мен басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	10,654,721	-	184,885,238	103,618,127	14,465,757	83,259,112	2,359,682	33,426,075	432,668,712
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	5,039,489	-	1,524	-	-	-	-	-	5,041,013
Кері репо мәмілелері	330,213,990	-	100,762,787	-	-	-	-	-	430,976,777
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	182,225,975	-	1,331,473,099	1,038,659,384	282,870,716	-	292,944,937	482,469,833	3,610,643,944
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	810,037	-	-	-	-	-	-	-	810,037
Негізгі құрал-жабдықтар және материалдық емес активтер	35,410,359	-	-	-	-	-	-	-	35,410,359
Ағымдағы салық активі	1,007,631	-	-	-	-	-	-	-	1,007,631
Кейінге қалдырылған салық активі	112,867	-	-	-	-	-	-	-	112,867
Басқа да активтер	11,451,424	-	-	-	-	-	-	-	11,451,424
Активтер жиынтығы	576,926,493	616,010,770	1,637,389,930	1,143,069,299	297,343,979	83,259,112	295,304,722	515,911,110	5,165,215,415

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы****(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы**

мың теңге	Теңге	Алтын	АҚШ доллары	Еуро	Жапон иенасы	АҚК	Фунт стерлингі	Басқалар	Жиынтығы
МІНДЕТТЕМЕЛЕР									
Айналыстағы ақша	1,548,493,471	-	-	-	-	-	-	-	1,548,493,471
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	488,849,814	-	399,058,753	4,429,972	3,108	83,054,127	5,154	17,087,294	992,488,222
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	4,267,768	-	-	-	-	-	-	-	4,267,768
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	473,186,260	-	-	-	-	-	-	-	473,186,260
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	128,936,007	-	-	-	-	-	-	681,509	129,617,516
Клиенттердің шоттары	478,490,984	-	1,629,634	-	-	-	-	-	480,120,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	493,710,935	-	-	-	-	-	-	-	493,710,935
Кепілдік беру қорларының резервтері	73,458,067	-	-	-	-	-	-	-	73,458,067
Ағымдағы салық міндеттемелері	50,304	-	-	-	-	-	-	-	50,304
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	956,871	-	-	-	-	-	-	-	956,871
Басқа да міндеттемелері	5,844,250	-	-	-	-	-	-	-	5,844,250
Міндеттемелер жиынтығы	3,696,244,731	-	400,688,387	4,429,972	3,108	83,054,127	5,154	17,768,803	4,202,194,282
Туынды қаржы құралдарының әсері	(3,361,738)	-	10,588,07	(17,111,692)	-	-	-	13,386,938	3,501,583
Баланстық және баланстан тыс таза позиция	(3,122,679,976)	616,010,770	1,247,289,619	1,121,527,634	297,340,871	204,985	295,299,568	511,529,245	966,522,716

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы

Ұлттық Банктің басшылығы Қазақстан Республикасындағы ағымдағы экономикалық ахуалды ескере отырып, бағамның 10%-ға өсуін және 15%-ға азаюын теңге/АҚШ доллары бағамының нақты өзгерулері болуы мүмкін деп болжайды. Ұлттық Банк сезімталдықтың бұл деңгейін Ұлттық Банктің негізгі басқару қызметкерлері үшін валюта тәуекелі туралы ішкі есептерді дайындау кезінде пайдаланады және басшылықтың валюта бағамдарының ықтимал өзгеруін бағалауын көрсетеді. Сезімталдықты талдауға кезең соңындағы валюталар позициялар бойынша әр валютаны айырбастау кезінде 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қолданыстағы валюта бағамдарымен салыстырғанда тиісінше 10%-ға өсу және 15%-ға төмендеу бағамдары пайдаланылатын кезең соңында орын алған шетел валютасындағы сомалар ғана енгізілген.

Төменде келтірілген кестеде көрсетілгендей, 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңге бағамының мынадай валюталарға қатынасы бойынша өсуі капиталдың және басқа да жиынтық кірістің төменде сипатталған ұлғаюына (азаюына) ұшырататын еді. Осы талдау Ұлттық Банктің көзқарасы тұрғысынан есепті кезеңнің аяғындағы жағдай бойынша дәлелді ықтимал талдау болып табылатын валюта бағамдарының өзгерістеріне негізделеді. Сезімталдықтың бұл деңгейі Банктің негізгі басқару қызметкерлері үшін валюта тәуекелі туралы есептерді жасау кезінде Ұлттық Банкте пайдаланылады. Талдауда барлық қалған ауыспалы, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгермей қалатындығын білдіреді.

	Капитал, мың теңге	
	2012 ж.	2011 ж.
АҚШ доллары бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	128,473,820	123,670,154
АҚШ доллары бағамының теңге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(192,710,730)	(185,505,231)
Еуро бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	69,637,466	113,863,933
Еуро бағамының теңгеге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(104,456,199)	(170,795,899)
Трой унциясы бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	92,681,553	61,601,077
Трой унциясы бағамының теңгеге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(139,022,329)	(92,401,615)
Жапон иенасы бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	22,483,598	29,734,087
Жапон иенасы бағамының теңгеге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(33,725,397)	(44,601,131)
Фунт стерлинг бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	23,667,879	29,529,957
Фунт стерлинг бағамының теңгеге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(35,501,818)	(44,294,935)
СДР бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	20,845	20,499
СДР бағамының теңгеге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(31,267)	(30,748)
Басқа валюталар бағамының теңгеге қатынасы бойынша 10% өсуі	56,061,245	49,814,231
Басқа валюталар бағамының теңгеге қатынасы бойынша 15% төмендеуі	(84,091,868)	(74,721,346)

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(ә) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюта тәуекелі, жалғасы

Сезімталдықты талдауға шектеу қою

Жоғарыда келтірілген кестелерде негізгі жол берілетін көрсеткіштің өзгеру әсері көрсетілген, ал басқа жол берілетін көрсеткіштер өзгеріссіз қалған. Іс жүзінде жол берілетін көрсеткіштер мен басқа факторлар арасында байланыс бар. Сондай-ақ, сезімталдықтың желілік емес сипаты бар, сондықтан көп немесе аз әсер ету алынған нәтижелердің негізінде өзгермеуі тиіс екендігін атап өткен жөн.

Жоғарыда келтірілген сезімталдықты талдаудағы басқа да шектеулердің қатарына қандай да бір сенімділік дәрежесімен нақты болжауға келмейтін нарықтағы болашақ өзгерістер туралы Ұлттық Банктің болжамы ғана болып табылатын әлеуетті тәуекелді ашу мақсатында нарықтағы жорамалдық әрекеттерді қолдану жатады. Сондай-ақ, барлық пайыздық мөлшерлемелер бірдей өзгеретіні туралы болжам да шектеу болып табылады.

(iii) Ақция бағасының өзгеру тәуекелі

Ақция бағасының өзгеру тәуекелі – бұл ақция бағасының өзгерістері нәтижесінде, егер бұл өзгерістер белгілі бір нақты құралға тән факторлардан немесе нарықта айналыста жүретін барлық ұқсас қаржы құралдарына ықпалын тигізетін факторлардан туындаса, қаржы құралы бойынша әділ құн ауытқуларының немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының тәуекелдері. Ақция бағасының өзгеру тәуекелі Ұлттық Банк қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позиция ұстанған кезде пайда болады.

	2012 ж.		2011 ж.	
	Пайда немесе шығын мың теңге	Капитал мың теңге	Пайда немесе шығын мың теңге	Капитал мың теңге
бағалы қағаздар құнының 10% өсуі	9,457,318	9,462,463	-	23,991
бағалы қағаздар құнының 10% төмендеуі	(9,457,318)	(9,462,463)	-	(23,991)

(б) Кредит тәуекелі

Кредит тәуекелі – бұл қарыз алушының немесе Ұлттық Банктің қарсы агентінің міндеттемелерін орындамау нәтижесінде туындайтын қаржылық шығындар тәуекелі. Ұлттық Банк кредит портфелін шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау талаптарын қоса алғанда, кредит тәуекелін басқару саясатын және рәсімдерін әзірледі, сондай-ақ кредит тәуекелінің мониторингі үшін жауапкершілік атқаратын Инвестициялық Комитет жұмыс істейді. Ұлттық Банктің кредит саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

Ұлттық Банктің кредит саясаты:

- Ұлттық Банктің қарсы агенттері бойынша тәуекелдің барынша лимитін есептеу және белгілеу әдіснамасын;
- Ұлттық Банктің қарсы агенттері бойынша тұрақты мониторингін және тәуекел лимитін қайта қарау рәсімдерін белгілейді.

Қарсы агенттердің тізіміне кіргізу туралы өтінімдерді Ұлттық Банктің талдаушылары алады. Талдаушылардың болжанатын қарсы агент туралы есебі халықаралық рейтингілік агенттіктерінің деректерін пайдалана отырып, қаржылық көрсеткіштердің және қаржылық жай-күйі коэффициенттерінің талдауына негізделеді. Осы есептің негізінде Инвестициялық комитет қарсы агентті бекітеді.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(б) Кредит тәуекелі, жалғасы

Ұлттық Банктің талдаушылары күн сайын әрбір жекелеген қарсы агент үшін белгіленген лимиттің мониторингін жүргізеді. Жекелеген қарсы агенттерді талдаудан бөлек Ұлттық Банктің талдаушылары кредит тәуекелдерін шоғырландыруға қатысты портфельдерді бағалауды жүргізеді.

Ұлттық Банктің кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі, әдетте, қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есепке қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігінің әлеуетті кредит тәуекелінің төмендеуі үшін айтарлықтай маңызы болмайды.

Қаржы активтеріне қатысты кредит тәуекелінің ең жоғарғы деңгейі есепті күнгі жағдай бойынша мынадай түрде берілуі тиіс:

	<u>2012ж.</u> <u>мың теңге</u>	<u>2011ж.</u> <u>мың теңге</u>
АКТИВЫ		
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	2,636,083,818	3,610,404,032
Банктер мен басқа да қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	735,238,828	432,668,712
Кері репо мәмілелері	578,002,980	430,976,777
Алтын	355,053,170	423,034,946
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	207,819,047	5,041,013
Өтеу мерзіміне дейін ұсталынатын инвестициялар	56,155,772	-
Басқа қаржы активтері	4,103,444	5,359,755
Ең жоғары тәуекел деңгейі барлығы	<u>4,572,457,059</u>	<u>4,907,485,235</u>

Танылмаған шартты міндеттемелерге қатысты кредит тәуекелінің ең жоғары деңгейі есепті күнгі жағдай бойынша 36-ескертуде берілді.

(в) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Ұлттық Банктің қаржы құралдары бойынша міндеттемелерін өтеу кезінде қиындықтарға ұшырау тәуекелі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкес келмеуі Ұлттық Банкті қоса алғанда, қаржы институттарын басқарудағы негізгі сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың айырмашылығы және олармен байланысты белгісіздіктің салдарынан активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері бойынша толық сәйкес келуі қаржы институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды, мұның өзі операциялардың пайдалылығын арттыруға мүмкіндік береді, дегенмен, шығындардың туындау тәуекелін жоғарылатады.

Ұлттық Банк барлық міндеттемелерді өтеу мерзімінің басталуына қарай оларды орындауға қажетті ақша қаражатының үнемі болуын қамтамасыз ету мақсатында қажетті өтімділік деңгейін қолдайды. Ұлттық Банктің өтімділікті басқару жөніндегі саясатын Басқарма қарайды және бекітеді.

Ұлттық Банк өтімділікке қатысты күтпеген талаптардың әсеріне жедел және күрт ауытқуларсыз жауап қатуына Ұлттық Банктің қабілетті болуы үшін қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы

(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Ұлттық Банктің эмиссиялық банк болып табылатынын ескере отырып (ұлттық валюта – теңгенің эмиссиясын жүргізеді), ұлттық валютадағы міндеттемелерді орындамау тәуекелі төмен және өтімділік тәуекелі шын мәнінде Ұлттық Банктің шетел валютасымен көрсетілген қаржы міндеттемелерін орындауға ғана қолданылады.

Банктің өтімділікті басқару саясаты мыналардан тұрады:

- негізгі валюталар бөлігіндегі ақша қаражатының ағынын және өтімді активтердің қажетті деңгейіндегі осы ақша қаражатының осы ағындармен байланысты есептеуді болжау;
- қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын қолдау;
- ақша ағыны үзілген жағдайда қорғану шарасы ретінде еркін іске асыруға болатын өтімділігі жоғары активтер портфелін қолдау (өтімділік портфелі);
- өтімділікті және берілген қаржыландыру деңгейін қолдау жөнінде резервтік жоспарлар әзірлеу;
- өтімділік көрсеткіштерінің заңды белгіленген нормативтерге сәйкестігін бақылауды жүзеге асыру.

Монетарлық операциялар департаменті активтер мен міндеттемелердің өтімділігі туралы ақпарат негізінде өтімділік позициясына талдау жасайды. Осыдан кейін Монетарлық операциялар департаменті өтімділігі жоғары активтерді сатып алу арқылы өтімділік деңгейін қамтамасыз етеді. Өтімділікті басқару мақсатына жету үшін өтімділік портфелі ең қысқа мерзімде сатуды жүзеге асыруға болатын активтерге инвестицияланады.

Ұлттық Банктің Инвестициялық стратегиясына сәйкес өтімділік портфелі мынадай өлшемдерге сәйкес келуі тиіс:

- өтімділік портфелінің дюрациясы 1 жылдан аспауы тиіс;
- өтімділік портфелінің негізгі валютасы АҚШ доллары болып табылады.
- өтімділік портфелінің көлемі қысқа мерзімді міндеттемелерді ескермегенде бір миллиард АҚШ доллар көлеміне дейін төмендемеуі керек.
- өтімділік портфелінің көлемі алдағы 6 ай ішінде сыртқы мемлекеттік борышқа қызмет көрсету бойынша төлемдер көлемінен кем болмауы. Осы шектеу әр күнтізбелік тоқсанда 1 рет тексеріледі (әр тоқсанның 10 жұмыс күні).

Егер өтімділік портфелінің нарықтық құны осы өлшемдерге сәйкес келмейтін болса, осындай сәйкессіздік белгіленген күннен бастап бес жұмыс күні ішінде өтімділік портфелі активтердің бір бөлігін инвестициялық портфельден аудару есебінен толықтырылады.

Өтімділік портфелінің активтері қолма-қол валютаға, А- (Standard & Poor's) және/немесе А3 (Moody's) төмен емес кредиттік рейтингі бар елдердің мемлекеттік (егеменді) борыштық міндеттемелерге, агенттік борыштық міндеттемелерге, AAA (Standard & Poor's) және/немесе Аaa (Moody's) төмен емес кредиттік рейтингі бар халықаралық қаржы ұйымдарының борыштық міндеттемелеріне, депозиттік сертификаттарға (CD), А-1 (Standard&Poor's) немесе P1 (Moody's) төмен емес қысқа мерзімді кредиттік рейтингтері бар коммерциялық қағаздарға (CP) инвестицияланады. Депозитке орналастырудың ең көп мерзімі 1 айдан аспауы тиіс.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

Келесі келтірілген кестелер шарттардың талаптарына сәйкес мүмкін болатын барынша ерте белгіленген өтеу мерзімі басталған күніне қаржы активтері мен міндеттемелері және кредиттік сипаттағы танылмаған міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпаратты қамтиды. Осы кестелерде көрсетілген ақша ағынының түсу және шығу ағынының жиынтық мөлшері қаржы активтері немесе баланстан тыс міндеттемелер бойынша ақша қаражатының дисконтталмаған шарттық ағынын көрсетеді.

Өтеу мерзімдері бойынша қаржы міндеттемелерін талдау 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай түрде беріледі:

мың. теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	Өтеу мерзімінсіз	Ақша қаражаты ағындарын шығынға жазу/ (түсімдердің) салық салынғанға дейінгі мөлшері	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер							
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	925,969,810	-	-	-	84,874,485	1,010,844,295	1,010,832,334
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	606,710,642	-	-	-	-	606,710,642	606,710,642
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	177,848,958	-	-	-	-	177,848,958	177,848,958
Клиенттердің шоттары	359,938,341	-	-	-	-	359,938,341	359,938,341
Кепілдік беру қорларының резервтері	38,934,854	71,957,597	40,227,842	17,905,315	-	169,025,608	168,354,440
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	97,661,126	-	-	-	-	97,661,126	97,661,126
Басқа да қаржы міндеттемелері	2,313,048	-	-	-	-	2,313,048	2,313,048
Туынды міндеттемелер							
- Түсімі	(15,795,517)	-	-	-	-	(15,795,517)	-
- Шығынға жазылғандар	15,793,704	2,300,756	-	-	-	18,094,460	269,103
Міндеттемелер жиынтығы	2,209,374,966	74,258,353	40,227,842	17,905,315	84,874,485	2,426,640,961	2,423,927,992

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

Өтеу мерзімдері бойынша қаржы міндеттемелерін талдау 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай түрде беріледі:

мың. теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	Өтеу мерзімінсіз	Ақша қаражаты ағындарын шығынға жазу/ (түсімдердің) салық салынғанға дейінгі мөлшері	Баланстық құны
Туынды емес міндеттемелер							
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	909,308,624	-	-	-	83,201,912	992,510,536	992,488,222
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	473,186,260	-	-	-	-	473,186,260	473,186,260
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	129,617,516	-	-	-	-	129,617,516	129,617,516
Клиенттердің шоттары	480,120,618	-	-	-	-	480,120,618	480,120,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	37,325,232	272,876,677	155,576,101	29,963,596	-	495,741,606	493,710,935
Кепілдік беру қорларының резервтері	73,458,067	-	-	-	-	73,458,067	73,458,067
Басқа да қаржы міндеттемелері	2,824,955	-	-	-	-	2,824,955	2,824,955
Туынды міндеттемелер							
- Түсімі	(164,437,863)	-	-	-	-	(164,437,863)	-
- Шығынға жазылғандар	167,939,446	-	-	-	-	167,939,446	4,267,768
Міндеттемелер жиынтығы	2,109,342,855	272,876,677	155,576,101	29,963,596	83,201,912	2,650,961,141	2,649,674,341

Жоғарыда келтірілген кестелер шарттардың талаптарына сәйкес мүмкін болатын барынша ерте белгіленген өтеу мерзімі басталған күніне туынды емес қаржы міндеттемелері бойынша (берілген қаржы кепілдіктерін және танылмаған кредиттік міндеттемелерді қоса алғанда) ақша қаражатының дисконтталмаған ағыны туралы ақпаратты қамтиды. Қаржы кепілінің шарттарына қатысты кепілдіктің ең көп мөлшері кепілдік пайдаланылуы мүмкін барынша ерте кезеңге жатады.

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

Кестеде 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларды талдау өтеу мерзімдері бойынша берілген:

мың. теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімінсіз	Жиынтығы
Активтер							
Кассадағы шетел валютасымен ақша қаражаты	9,969,355	-	-	-	-	-	9,969,355
Алтын	313,788,574	41,264,596	-	-	-	571,762,355	926,815,525
Банктердегі және қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	723,682,264	3,243,386	2,418,682	5,894,496	-	-	735,238,828
Кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында өзгерістері көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	657,349	936,252	6,077,596	74,235,560	125,912,290	94,573,178	302,392,225
Кері РЕПО мәмілелері	475,659,709		102,343,271		-	-	578,002,980
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	4,066,795	43,035,647	789,771,931	1,646,902,752	147,106,511	5,251,632	2,636,135,268
Өтеу мерзіміне дейін ұстап қалған инвестициялар	-	-	347,166	263,893	55,544,713	-	56,155,772
Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	-	-	-	-	-	186,770	186,770
Басқа да қаржы активтері	4,103,444	-	-	-	-	-	4,103,444
Активтер жиынтығы	1,531,927,490	88,479,881	900,958,646	1,727,296,701	328,563,514	671,773,935	5,249,000,167

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

мың. теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімінсіз	Жиынтығы
Міндеттемелер							
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	1,737,000,230	1,737,000,230
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	1,010,832,334						1,010,832,334
Кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында өзгерістері көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	197,223	71,880	-	-	-	-	269,103
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	606,710,642	-	-	-	-	-	606,710,642
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	177,848,958	-	-	-	-	-	177,848,958
Клиенттердің шоттары	359,938,341	-	-	-	-	-	359,938,341
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	38,911,829	71,791,086	57,651,525	-	-	-	168,354,440
Кепілдік беру қорларының резервтері	97,661,126	-	-	-	-	-	97,661,126
Басқа да қаржы міндеттемелері	2,313,048	-	-	-	-	-	2,313,048
Міндеттемелер жиынтығы	2,294,413,501	71,862,966	57,651,525	-	-	1,737,000,230	4,160,928,222
Таза позиция	(762,486,011)	16,616,915	843,307,121	1,727,296,701	328,563,514	(1,065,226,295)	1,088,071,945

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

Кестеде 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген сомаларды талдау өтеу мерзімдері бойынша берілген:

мың. теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімінсіз	Жиынтығы
Активтер							
Кассадағы шетел валютасымен ақша қаражаты	21,081,881	-	-	-	-	-	21,081,881
Алтын	241,695,200	181,339,746	-	-	-	192,975,824	616,010,770
Банктердегі және қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	426,281,545	1,072,667	3,314,500	2,000,000	-	-	432,668,712
Кезеңдегі пайда немесе шығын құрамында өзгерістері көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	5,041,013	-	-	-	-	-	5,041,013
Кері РЕПО мәмілелері	330,213,990	-	100,762,787	-	-	-	430,976,777
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	7,217,903	185,516,798	1,121,636,234	2,158,245,921	137,787,176	239,912	3,610,643,944
Қауымдасқан ұйымдарға инвестициялар	-	-	-	-	-	810,037	810,037
Басқа да қаржы активтері	5,359,755	-	-	-	-	-	5,359,755
Активтер жиынтығы	1,036,891,287	367,929,211	1,225,713,521	2,160,245,921	137,787,176	194,025,773	5,122,592,889

35 Тәуекелдерді басқару, жалғасы**(в) Өтімділік тәуекелі, жалғасы**

мың теңге	Талап ету бойынша және 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтеу мерзімі белгіленбеген	Жиынтығы
Міндеттемелер							
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	-	1,548,493,471	1,548,493,471
Банктердің және басқа да қаржы институттарының қаражаты	992,488,222	-	-	-	-	-	992,488,222
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	4,267,768	-	-	-	-	-	4,267,768
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	473,186,260	-	-	-	-	-	473,186,260
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	129,617,516	-	-	-	-	-	129,617,516
Клиенттердің шоттары	480,120,618	-	-	-	-	-	480,120,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	37,315,928	272,248,769	184,146,238	-	-	-	493,710,935
Кепілдік беру қорларының резервтері	73,458,067	-	-	-	-	-	73,458,067
Басқа да міндеттемелері	2,824,955	-	-	-	-	-	2,824,955
Міндеттемелер жиынтығы	2,193,279,334	272,248,769	184,146,238	-	-	1,548,493,471	4,198,167,812
Таза позиция	(1,156,388,047)	95,680,442	1,041,567,283	2,160,245,921	137,787,176	(1,354,467,698)	924,425,077

36 Баланстан тыс міндеттемелер

Ұлттық Банкте кредиттік ресурстарды беру жөнінде міндеттемелер бар. Бұл міндеттемелер мақұлданған кредит, кредиттік карталар бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт нысанындағы кредиттік ресурстар беруді көздейді.

Ұлттық Банк банк кепілдігін береді және өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер лимиттерді белгілейді және әдетте, бес жылға дейінгі қолданыс мерзімі бар.

Баланстан тыс міндеттемелердің шарттық сомасы бұдан әрі кестеде санаттар бойынша көрсетілген. Кредиттерді беру бойынша міндеттемелерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар көрсетілген сомалар толық орындалатындығын болжайды. Кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты кестеде көрсетілген сомалар, егер қарсы агенттер өз міндеттемелерін шарт талаптарына сәйкес орындай алмаған жағдайда, есепті күндегі жағдай бойынша көрсетілген бухгалтерлік шығынның ең көп шамасын білдіреді.

	2012ж. мың теңге	2011 ж. мың теңге
Шартқа сәйкес сома		
Кепілдіктер мен аккредитивтер	414,784	227,732
Кредиттерді және кредиттік желілерді беру жөніндегі міндеттемелер	96,607	96,607
	511,391	324,339

Міндеттемелер орындаусыз аяқталуы немесе тоқтатылуы мүмкін болғандықтан, жоғарыда көрсетілген барлық міндеттемелер күтілетін ақша қаражатының әкетілуін көрсетпейді.

37 Шартты міндеттемелер

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасында сақтандыру қызметі даму сатысында, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру нысандарына Қазақстан Республикасында әлі де қол жеткізілген жоқ. Ұлттық Банк толық көлемде үйлер мен жабдықтарды сақтандыруды, Ұлттық Банктің мүлкін пайдалану нәтижесінде келтірілген мүліктік немесе экологиялық шығынға қатысты үшінші тұлғалардың жауапкершілігіне қатысты немесе Ұлттық Банктің қызметіне қатысты басқа жағдайларда қызметті уақытша тоқтатуды жүзеге асырған жоқ. Ұлттық Банк өз қызметін жеткілікті деңгейде сақтандырмаған кезеңге дейін келтірілген шығындар немесе белгіленген активтерден айрылу Ұлттық Банктің қызметі мен қаржы жағдайына едәуір теріс әсер етуі мүмкін деген тәуекел бар.

(ә) Аяқталмаған сот талқылаулары

Басшылықтың қандай да болмасын маңызды нақты немесе аяқталмаған сот талқылаулары туралы, сондай-ақ Ұлттық Банкке қарсы қойылуы мүмкін әлеуетті талап туралы ақпараты жоқ.

37 Шартты міндеттемелер, жалғасы

(б) Шартты салық міндеттемелері

Қазақстан Республикасының салық жүйесі біршама жаңа болып табылады және қолданысының кері күші болуы мүмкін және көбінесе нақты емес және қарама-қайшы, біржақты түсіндірілмейтін, салық органдары тарапынан әр түрлі түсіндірулерге жол берілетін, жиі өзгеретін нормативтік құжаттармен, нормативтік құжаттарды ресми түсіндірумен және сот органдарының шешімдерімен сипатталады. Салықтарды дұрыс есептеу өкілеттілігіне елеулі айыппұлдар салу, тұрақсыздық айыбын және пайызды есептеу кіретін органдар тарапынан қаралады және жан-жақты тексеріледі. Салық кезеңі осы салық кезеңінен кейінгі бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдарының тарапынан тексеруге ашық болады. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда салық кезеңі көрсетілген мерзімнен ұзағырақ ашық бола алады. Қазақстан Республикасындағы соңғы оқиғалар салық органдары салық заңнамасының түсіндірмелеріне және орындалуына қатысты барынша қатаң позиция ұстана бастағанын көрсетеді.

Бұл жағдайлар Қазақстан Республикасында басқа елдердегі осындай тәуекелдерден біршама асып түсетін салық тәуекелдерін тудырады. Басшылықтың пікірінше, салықтық міндеттемелер басшылықтың қолданылып жүрген салық заңнамасын түсіндіруін, нормативтік құжаттардың ресми түсіндірілуін және сот органдарының шешімдерін ескере отырып толығымен осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген. Алайда, әр түрлі реттеуші органдардың салық заңнамасын түсіндіруі басшылықтың пікірінен басқаша болу фактісін ескерсек, реттеуші органдар тарапынан ықпал етудің мәжбүрлі шаралары қолданылған жағдайда, олардың Ұлттық Банктің қаржылық жай-күйіне әсері едәуір болуы мүмкін.

38 Қорларды басқару, сенімгерлік басқару және кастодиандық қызмет

(а) Қорларды басқару және сенімгерлік басқару бойынша қызметтер

Ұлттық Банк трастық компанияларға, зейнетақы қорларына және басқа ұйымдарға сенімгерлік басқару бойынша қызметтер көрсетеді, атап айтқанда активтерді басқарады немесе клиенттердің нұсқауларына сәйкес алынған қаражатты әртүрлі қаржы құралдарына инвестициялайды. Ұлттық Банк осы көрсетілген қызметтер үшін комиссиялық сыйақы алады. Сенімгерлік басқаруға алынған активтер Ұлттық Банктің активтері болып табылмайды және тиісінше оның қаржылық жағдай бойынша шоғырландырылған есебінде көрсетілмейді. Ұлттық Банк көрсетілген салымдарды жүзеге асыру кезінде көрсетілген инвестицияларға кепілдік бермейтіндіктен, кредиттік тәуекелге ұшырамайды.

2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банк өз сырт ұйымдарының тапсырысы бойынша басқарған активтерінің жалпы сомасы тиісінше 459,724,958 мың теңге және 349,782,810 мың теңге болды.

2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұлттық Банк басқарған Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры активтерінің жалпы сомасы тиісінше 9,427,727,651 мың теңге және 7,383,624,933 мың теңге болады. ҚҰБ инвестициялық саясатына сәйкес көрсетілген активтердің бір бөлігін басқаруды сыртқы басқарушылар жүзеге асырады.

(ә) Кастодиандық қызмет

Ұлттық Банк 2012 жылы және 2011 жылы өз клиенттеріне кастодиандық қызмет көрсеткен жоқ.

39 Байланысты тараптармен операциялар

(а) Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен операциялар

2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін Ұлттық Банк Басқармасының және Директорлар кеңесінің мүшелеріне жиынтық сыйақы тиісінше 779,416 мың теңгені және 483,952 мың теңгені құрайды. Сыйақыға жалақы мен төлемдер енгізілген.

(ә) Басқа байланысты тараптармен операциялар

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоттар бойынша қалдықтар және орташа пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі басқа байланысты тараптармен операциялар бойынша тиісті пайда немесе шығын төмендегілерден тұрады.

	Мемлекеттік компаниялар және ұйымдар			
	2012 ж. 31 желтоқсан		2011 ж. 31 желтоқсан	
	мың теңге	Орташа сыйақы мөлшерле месі, %	мың теңге	Орташа сыйақы мөлшерле месі, %
Қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есеп				
АКТИВТЕР				
Банктер және басқа қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер кері РЕПО мәмілелері	1,365,029	-	694,964	-
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	553,788,645	5.53	430,976,777	7.00
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	-	-	4,567,087	-
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	249,994,654	5,11	183,441,981	6.65
Ағымдағы салық активі	56,155,772	6.64	-	-
Кейінге қалдырылған салық активі	192,814	-	1,007,631	-
Басқа да активтер	86,489	-	112,867	-
	823,096	-	2,124,631	-

39 Байланысты тараптармен операциялар, жалғасы**(ә) Басқа байланысты тараптармен операциялар, жалғасы**

	Мемлекеттік компаниялар және ұйымдар			
	2012 ж. 31 желтоқсан		2011 ж. 31 желтоқсан	
	мың теңге	Орташа сыйақы мөлшерле месі, %	мың теңге	Орташа сыйақы мөлшерле месі, %
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		-		
Банктер және басқа институттардың қаражаттары	192,088,981	0.56	126,329,187	0.88
Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының ағымдағы шоттары	606,710,642	-	473,186,260	-
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	177,848,958	-	129,617,516	-
Клиенттердің шоттары	359,805,709	-	480,039,562	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	40,523,488	-	52,258,967	-
Ағымдағы салықтық міндеттеме	36,663	-	50,304	-
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	1,249,460	-	956,871	-
Басқа да міндеттемелер	502,343	-	1,287,191	-
Пайда мен шығындар жөніндегі шоғырландырылған есеп				
Пайыздық кірістер	39,281,931	-	38,532,816	-
Пайыздық шығыстар	(1,450,314)	-	(1,354,599)	-
Комиссиялық кірістер	3,932,733	-	2,566,027	-
Комиссиялық шығыстар	(28,444)	-	(419,463)	-
Сату үшін қолда бар қаржы активтерімен операциялардан таза пайда	863	-	-	-
Өзгерістері кезең ішінде пайда немесе шығындар құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	-	-	4,567,087	-
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын қаржы активтерінен таза шығын	(15,170,270)	-	-	-
Басқа операциялық кірістер, нетто	188,167	-	1,589,911	-
Банкноттар мен монеталар шығару жұмсалған шығыстар	(39,489)	-	(29,826)	-
Басқа да ұйымдарды қаржыландыру	(182,017)	-	(1,315,655)	-
Қызметкерлерге арналған шығыстар	(7,929)	-	(1,000,603)	-
Басқа да жалпы шаруашылық және әкімшілік шығыстар	(393,046)	-	(914,921)	-
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1,433,185)	-	(1,012,000)	-

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер:**(а) Есептік жіктеулер және әділ құны**

Келесі кесте 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құны бойынша бағаланатын	Өтелгенге дейін ұсталатын	Кредиттер және дебиторлық берешек	Сату үшін қолда бар	Амортизация -ланған құны бойынша есептелетін басқалары	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
мың теңге							
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	-	-	9,969,355	-	-	9,969,355	9,969,355
Банктердегі және басқа қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	-	-	735,238,828	-	-	735,238,828	735,238,828
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	302,392,225	-	-	-	-	302,392,225	302,392,225
Кері репо мәмілелері	-	-	578,002,980	-	-	578,002,980	578,002,980
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	-	-	-	2,636,135,268	-	2,636,135,268	2,636,135,268
Өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар	-	56,155,772	-	-	-	56,155,772	56,155,772
Басқа да қаржы активтері	-	-	4,103,444	-	-	4,103,444	4,103,444
	302,392,225	56,155,772	1,327,314,607	2,636,135,268	-	4,321,997,872	4,321,997,872
Айналыстағы ақша	-	-	-	-	1,737,000,230	1,737,000,230	1,737,000,230
Банктердің және басқа қаржы институттарының қаражаттары мен шоттары	-	-	-	-	1,010,832,334	1,010,832,334	1,010,832,334
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	269,103	-	-	-	-	269,103	269,103
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдағы шоттары	-	-	-	-	606,710,642	606,710,642	606,710,642
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	-	-	-	-	177,848,958	177,848,958	177,848,958
Клиенттердің шоттары	-	-	-	-	359,938,341	359,938,341	359,938,341
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	-	168,354,440	168,354,440	168,354,440
Кепілдік беру қорларының резервтері	-	-	-	-	97,661,126	97,661,126	97,661,126
Басқа да қаржы міндеттемелері	-	-	-	-	2,313,048	2,313,048	2,313,048
	269,103	-	-	-	4,160,659,119	4,160,928,222	4,160,928,222

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер, жалғасы**(а) Есептік жіктеулер және әділ құны, жалғасы**

Келесі кесте 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы активтері мен міндеттемелерінің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Әділ құны бойынша бағаланатын	Кредиттер және дебиторлық берешек	Сату үшін қолда бар	Амортизация- ланған құны бойынша есептелетін басқалары	Жалпы баланстық құны	Әділ құны
мың теңге						
Кассадағы шетел валютасындағы ақша қаражаты	-	21,081,881	-	-	21,081,881	21,081,881
Банктердегі және басқа қаржы институттарындағы шоттар мен депозиттер	-	432,668,712	-	-	432,668,712	432,668,712
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	5,041,013	-	-	-	5,041,013	5,041,013
Кері репо мәмілелері	-	430,976,777	-	-	430,976,777	305,599,089
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері	-	-	3,610,643,944	-	3,610,643,944	3,610,643,944
Басқа да қаржы міндеттемелері	-	5,359,755	-	-	5,359,755	5,359,755
	5,041,013	890,087,125	3,610,643,944	-	4,505,772,082	4,380,394,394
Айналыстағы ақша	-	-	-	1,548,493,471	1,548,493,471	1,548,493,471
Банктердің және басқа қаржы институттарының қаражаттары мен шоттары	-	-	-	992,488,222	992,488,222	992,488,222
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары	4,267,768	-	-	-	4,267,768	4,267,768
Қазақстан Республикасы Ұлттық Қорының ағымдағы шоттары	-	-	-	473,186,260	473,186,260	473,186,260
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ағымдағы шоттары	-	-	-	129,617,516	129,617,516	129,617,516
Клиенттердің шоттары	-	-	-	480,120,618	480,120,618	480,120,618
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	-	493,710,935	493,710,935	493,710,935
Кепілдік беру қорларының резервтері	-	-	-	73,458,067	73,458,067	73,458,067
Басқа да қаржы міндеттемелері	-	-	-	2,824,955	2,824,955	2,824,955
	4,267,768	-	-	4,193,900,044	4,198,167,812	4,198,167,812

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер, жалғасы

(а) Есептік жіктеулер және әділ құны, жалғасы

Әділ құнды бағалау жақсы таныс, осындай мәмілелерді жасауды қалайтын, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында қаржы құралы айырбасталуы мүмкін құнды анағұрлым дәл анықтауға бағытталған. Алайда, қазіргі кездегі бағалаудың айқын еместігі мен субъективтілігіне байланысты әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді орындау жасалуы мүмкін құн ретінде қаралмауы тиіс.

(ә) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Ұлттық Банк қаржы жағдайы жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын көрсетілген бағаларды қалыптастыру кезінде қолданылатын деректердің маңыздылығын ескеретін, әділ құнды бағалаудың төмендегі иерархиясын пайдалана отырып бағалайды.

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығында белгіленетін бағалар (түзетілмеген).

- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеуде) немесе жанама (яғни баға белгілеуден шығатын деректер) қол жетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері.

Бұл санатқа мыналарды пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған активтік нарықта нарықтық баға белгілеу, активтік ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін басқа да бағалау әдістері.

- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға маңызды әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасында айырманы көрсету үшін маңызды бақыланбайтын баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан әрі кестеде 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдарын әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша талдау келтіріледі:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	Жиынтығы
Өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамынан көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары			
- Сауда-саттыққа арналған қаржы құралдары	302,026,977	-	302,026,977
- Туынды активтер	-	365,248	365,248
- Туынды міндеттемелер	-	(269,103)	(269,103)
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері			
- Борыштық құралдар және тіркелген кірістілігі бар басқа құралдар	2,344,491,743	291,592,075	2,636,083,818
- Үлестік инвестициялар	-	51,450	51,450
	2,646,518,720	291,739,670	2,938,258,390

40 Қаржы активтері мен міндеттемелері: әділ құны және есептік жіктеулер, жалғасы

(ә) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Бұдан әрі кестеде 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдарын әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша талдау келтіріледі:

мың теңге	1-деңгей	2-деңгей	Жиынтығы
Өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамынан көрінетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары			
- Туынды активтер	-	5,041,013	5,041,013
- Туынды міндеттемелер	-	(4,267,768)	(4,267,768)
Сатуға арналған қолда бар қаржы активтері			
- Борыштық құралдар және тіркелген кірістілігі бар басқа құралдар	3,357,365,278	253,038,754	3,610,404,032
- Үлестік инвестициялар	-	239,912	239,912
	3,357,365,278	254,051,911	3,611,417,189

41 Еншілес компанияны және бақыламайтын акционердің үлесін сатып алу

2011 жылғы шілдеде Ұлттық Банк ақша қаражатымен төленген 1,694,849 мың теңге мөлшеріндегі өтем үшін Еуропа Қайта құру және Даму Банкінен «ГНПФ» жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ-ның 9.9906% мөлшеріндегі бақыланбайтын акциялар пакетін түгелдей сатып алды. Бақыламайтын акционердің үлесіне тиесілі резервтік капитал сатып алу кезінде бас компанияның резервтік капиталдарына қайта бөлінді, ал алынған айырма 2,390,288 мың теңге тікелей капиталда «бөлінбеген пайда» жолында көрінді.

2012 жылғы желтоқсанда Ұлттық Банк «Бағалы қағаздар орталық депозитарий» АҚ-ның 5,600 мың теңге сомасындағы қосымша акциялар шығарылымын толық сатып алды. Бұл сатып алу Ұлттық Банктің капиталдағы үлесін 49.79%-дан 54.98%-ға дейін өсірді әрі еншілес ұйымды сатып алу ретінде көрініс тапты

Ұлттық Банктің шоғырландырылған қаржылық есептілігінде танылған, еншілес компанияның сатып алынған активтері мен міндеттемелері сатып алынған күнгі жағдай бойынша мынадай түрде беріледі:

мың теңге	Сатып алынған күнгі жағдай бойынша танылған сомалар
Активтер	
Ақша қаражаты және оның баламалары	105,878
Банктердегі шоттар мен депозиттер	173,939
Өтеу мерзіміне дейін ұсталатын инвестициялар	1,198,150
Қауымдастық ұйымдарға инвестициялар	186,770
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	92,558
Басқа активтер	200,821

41 Еншілес компанияны және бақыламайтын акционердің үлесін сатып алу, жалғасы

	Сатып алынған күнгі жағдай бойынша танылған сомалар
Міндеттемелер	
Басқа міндеттемелер	(26,776)
Таза сәйкестендірілген активтер мен міндеттемелер	1,931,340
қауымдастық ұйымдардағы инвестицияның мойындауын жабу	(929,627)
бақыламайтын акционердің танылған үлесі	(869,461)
Төленген өтемақы	(5,600)
Сатып алынған еншілес компанияның таза кірісі	126,652
Келіп түскен ақша қаражаты және оның баламалары	105,878
Төленген өтемақы	(5,600)
Ақша қаражатының таза түсімі	100,278

Сатып алынған еншілес компанияның өтеу мерзіміне дейін ұсталатын бағалы қағаздар портфелі әділ құны шамамен олардың бастапқы құнына сәйкесетін мемлекеттік бағалы қағаздардан тұрады. Осы фактордың және басқа сәйкестендірілген активтер мен міндеттемелердің талдауы негізінде басшылық сатып алынған күнгі сәйкестендірілген активтер мен міндеттемелердің әділ құны шамамен олардың баланстық құнына сәйкескен деген қорытындыға келді. Сатып алуды бақылау күні қауымдастық ұйымдарға инвестициялардың баланстық құны мен таза сатып алынған активтердегі үлесін шегергендегі төленген өтемақы арасындағы 126,652 мың теңге мөлшеріндегі айырма басқа кірістердің құрамында көрінеді.

45,02% акциялардың иелеріне тиесілі еншілес кәсіпорынның сәйкестендірілген активтері мен міндеттемелерінің көрінетін бөлігі, бақыламайтын акционердің 869,461 мың теңге мөлшеріндегі үлесі сатып алу кезінде танылды.

2012 жылы «Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеушісі» АҚ-ның бақыламайтын акционерлері еншілес компанияның капиталына 26,483 мың теңге енгізді.